Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● № 51 (8041). ● 17 март, 1983 йил ◆ ПАЙШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

Ю. В. АНДРОПОВнинг

социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари секретарлари кенгашининг қатнашчилари билан дўстона учрашуви

15 март куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андроповнинг социалистик мамлакатлар қардош партиялари Марказий Комитетлари секретарларининг халқаро ва идеология масалаларига бағишланган кенгаши қатнашчилари билан дўстона учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувда БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари А. Лилов, БКП Марказий Комитетининг секретарлари Д. Станишев, С. Михайлов; ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Марказий Комитет секретарлари М. Овари, Д. Ацел, ВСИП Марказий Комитетининг секретари П. Варкони; ВКП Марказий Комитетининг секретари Хоанг Тунг; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Марказий Комитет секретарлари К. Хагер, Г. Аксен, Н. Герман; Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретариятининг аъзоси А. Перес Эррero; ЛХРП Марказий Комитетининг секретари С. Виякет; МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Д. Гомбожав, МХРП Марказий Комитетининг секретари Г. Адья; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Ю. Чирек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Я. Глувчик, ПБИП Марказий Комитетининг секретари М. Ожеховский; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидатлар, Марказий Комитет секретарлари М. Добреску, П. Енаке; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари В. Биляк; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Я. Фойтик, ЧКП Марказий Комитетининг секретари П. Гавлин иштирок этдилар.

Совет томонидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари М. В. Зимянин, К. В. Русаков қатнашдилар.

Ю. В. Андроповнинг социалистик мамлакатлар қардош партиялари Марказий Комитетларининг секретарлари билан учрашуви самимий ўртоқлик вазиятида ўтди.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР КОММУНИСТИК ВА ИШЧИ ПАРТИЯЛАРИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТЛАРИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

1983 йил 14—15 март кунлари Москвада социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари секретарларининг халқаро ва идеология масалаларига бағишланган навбатдаги кенгаши бўлди. Кенгашда:

Болгария Коммунистик партиясидан — БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари А. Лилов, БКП Марказий Комитетининг секретари Д. Станишев, БКП Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Я. Фойтик, ЧКП Марказий Комитетининг секретари И. Гавлин иштирок этдилар.

Венгрия Социалистик ишчи партиясидан — ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. Овари, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Д. Ацел, ВСИП Марказий Комитетининг секретари П. Варкони;

Вьетнам Коммунистик партиясидан — ВКП Марказий Комитетининг секретари Хоанг Тунг;

Германия Бирлашган социалистик партиясидан — ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари К. Хагер, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Аксен, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Н. Герман;

Куба Коммунистик партиясидан — Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретариятининг аъзоси А. Перес Эррero;

Лаос Халқ-революцион партиясидан — ЛХРП Марказий Комитетининг секретари С. Виякет;

Монголия Халқ-революцион партиясидан — МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Д. Гомбожав, МХРП Марказий Комитетининг секретари Г. Адья;

Польша Бирлашган ишчи партиясидан — ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Ю. Чирек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Я. Глувчик, ПБИП Марказий Комитети секретари М. Ожеховский;

Руминия Коммунистик партиясидан — РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари М. Добреску, РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари П. Енаке;

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. В. Зимянин, КПСС Марказий Комитети секретари К. В. Русаков;

Чехословакия Коммунистик партиясидан — ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари В. Биляк; ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Я. Фойтик, ЧКП Марказий Комитетининг секретари И. Гавлин иштирок этдилар.

Кенгаш ишида қардош партиялар Марказий Комитетларининг бўлим мудирлари, бошқа масъул ходимлари ҳам қатнашдилар.

* * *

1. Кенгаш қатнашчилари халқаро вазиятнинг ривожланиши билан, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг Прага кенгаши гояларини, шунингдек социалистик мамлакатларнинг тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган бошқа таклифларини тушунтириш ҳамда рўёбга чиқариш билан боғлиқ бўлган сиёсий, идеологик ва пропагандистик ишининг актуал вазифалари тўғрисида муфассал фикрлашиб олдилар.

Прагада қабул қилинган Сиёсий Декларацияда баён этилган тинчлик ташаббуслари ва, аввало, бир томондан, Варшава Шартномаси қатнашчилари ва, иккинчи томондан, Шимолий Атлантика шартномаси қатнашчилари ўртасида ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслиқ ва тинч муносабатлар ўрнатиш борасида шартнома тузиш тўғрисидаги таклиф халқаро ишчи ва озодлик ҳаракатларида, тараққийпарварлик кайфиятидаги жамоатчиликнинг ҳар турли табақаларида, урушга қарши ҳаракатда, дунёдаги кўпгина мамлакатларнинг ҳукуматлари ўртасида анчагина қизиқиш уйғотганлиги, ўлар бу таклифларни тушуниб, қўллаб-қувватлаганликлари мамнуният билан қайд этилди. Социалистик мамлакатлар таклиф этган ташқи сиёсий ташаббуслар комплекси АҚШ ва унинг баъзи иттифоқчилари ҳарбий устунликка эришиш мақсадида ўтказаётган ҳамда халқаро барқарорликни бузишга олиб борадиган сиёсатнинг ўрничи оладиган реал йўл деб қабул этилмоқда. Бу ташаббуслар социалистик мамлакатларнинг тинчликни сақлаб қолишга масъулият билан ёндашаётганликларини, уларнинг ядро уруши олдини олиш йўлида ҳаракат қилишга тайёрлигини яна бир бор намойиш этмоқда.

2. Кенгаш қатнашчилари социалистик давлатларнинг ўртача олисликка учириладиган янги ядровий ракеталар жойлаштирилишини тўхтатиб туришдан тортиб то қитъани ҳар қандай ҳам ўртача олисликка учириладиган, ҳам тактик ядро қуролларидан батамом халос қилишгача — Европа қитъасидаги ядровий қуролсизланишга тааллуқли таклифлари халқаро — майдонда кенг миқёсда маъқулланаётганини мамнуният билан қайд этдилар. НАТОнинг Ғарбий Европада Америкасининг янги ракеталарини жойлаштириш режаларига қарши курашнинг қандай натижа билан тугаши Европадагина эмас, шу сабаб бирга бутун планетамизда ҳам воқеаларнинг ривожланиш истиқболлари нуқтаи назаридан ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Бу режаларнинг, белгилаб қўйилганидек, 1983 йилда юзага чиқарилиши Европа халқлари учун жуда таҳликали хавф туғдирган бўлур эди. Ишончни камайтиришга ва халқаро вазиятни ёмонлаштиришга олиб борган бўлур эди. Шу сабабли Европада ядровий қуролланиш пойгасининг янги даврасини авж олдирилишига қатъият билан қарши чиқиш бениҳоя муҳимдир.

ГФРдаги реакцион кучларнинг реваншчилик тенденциялари жонланиб қолганлиги муносабати билан хавотирлик изҳор этилди ҳамда ҳозирги Европадаги реал территориал-сиёсий аҳволни ҳурмат қилиш Европа тинчлиги ва хавфсизлигининг таркибий ва зарур омили эканлиги қайд этилди.

Кенгаш қатнашчилари кескинликни юмшатиш жараёнини давом эттириш ва мустаҳкамлашни таъминлаш зарурлигини қатъий қилиб айтдилар. Улар Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар билан НАТОга аъзо бўлган давлатлар ўртасида ҳарбий ҳаражатларни кўпайтирмаслиқ ва анча қисқартириш тўғрисида бевосита музокаралар бошлаш ҳақида Сиёсий Декларацияда баён этилган таклифларнинг аҳамиятини уқтириб ўтдилар. Социалистик мамлакатлар халқаро турмушнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишга қаратилган бошқа ҳар қандай амалий таклифларнинг моҳиятини кўриб чиқишга аввалгидек тайёр эканликлари, бунда тенглик, баб-баравар хавфсизлик ва ўзаро манфаатдорлик принципларига изчиллиқ билан эътиборга олиниши зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Социалистик мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партияларининг тинчлик ва қуролсизланиш проблемалари юзасидан турли идеологияларга, эътиқодлар ва масалаларга амал қилсалар ҳам, аммо шу мақсадларга эришиш учун курашишга тайёр бўлган барча сиёсий ва ижтимоий кучлар билан, партиялар ва ташкилотлар билан кенг миқёсда мулоқот ва ҳамкорлик қилишга интилишлари таъкидланди.

3. Халқаро вазиятнинг ривожланиши Сиёсий маслаҳат комитети декларациясидаги Осиё, Африка ва Лотин Америкасида мавжуд бўлган ҳарбий можароларни сиёсий воситалар билан ҳал этиш ва янги ҳарбий можароларнинг пайдо бўлишига йўл қўймаслик тўғрисида, мустамлакачилик ва ирқчиликнинг ҳамма қолдиқларини узил-кесил тугатиш ҳақида, янги мустамлакачилик, бошқа халқларни эзиш ва эксплуатация қилиш сиёсатидан воз кечиш ҳақида баён этилган қоидаларнинг аҳамиятини тасдиқлаб турганлигини кенгаш иштирокчилари қайд этдилар. Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш; Яқин Шарқдаги аҳволни одилона, мустаҳкам ва ҳар томонлама ҳал этишга эришиш (бу районда империалист кучларнинг қўллаб-қўлтиқлаши натижасида Исроилнинг Ливандаги агрессияси давом этиб, таҳликали халқаро оқибатларга олиб бориши мумкин бўлган хатарли вазият баттар кучайиб кетди); Осиё қитъасидаги барча мамлакатлар ўртасида кескинликни юмшатиш ва ишонч жараёнини мустаҳкамлаш; Жанубий-шарқий Осиёдаги мавжуд проблемаларни сиёсий йўл билан ҳал этиш ҳамда бу районни Ҳинди-Хитойдаги уч мамлакат раҳбарларининг Вьентьяндаги кенгашида илгари сурилган ва қардош партиялар қўллаб-қувватлаган ташаббусларига мувофиқ равишда тинчлик, барқарорлик ва яхши қўшничилик зонасига айлантириш; Марказий Америкадаги ва Кариб ҳавзасидаги можароларни сиёсий йўл билан ҳал этиш (бу ерда АҚШ империалист доиралари ва уларнинг гумаштлари Кубага қўпол тазйиқ ўтказишини давом эттирмоқдалар, унинг озодлиги ва мустақиллигини хавф остига қўймоқдалар, Никарагуа революциясини қақшатишни мўлжалламоқдалар ва Сальвадор халқининг ўз тақдирини ўзи белгилашига қайсарлик билан тўсқинлик қилмоқдалар); империализм ва унинг Жанубий Африкадаги иттифоқчиси, «фронт ёқаси давлатлари»га қарши қилаётган агрессияни тўхтатиш йўли билан Африка жанубидаги мавжуд можаролар манбаларини тугатиш ҳамда Африкадаги кўпчилик давлатлар ва қўшилмаслик ҳаракати талаб қилганидек Куба қўшинларининг Анголада туриши билан боғлиқ бўлмаган тарзда Намибия мустақиллигини таъминлаш халқаро муҳитни соғломлаштиришга кўмаклашган бўлур эди.

Қардош партияларнинг вакиллари қўшилмаган давлатлар ҳаракатининг тинчликни сақлаш ишидаги аҳамияти кучайиб бораётганини таъкидладилар, Деҳлидаги конференциянинг кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш ҳамда бу жараённи ер юзининг ҳамма районларига ёйиш, халқаро иқтисодий муносабатларни дунёдаги барча халқларнинг манфаатларига мос келадиган тарзда одилона, демократик асосда қайта қуриш хусусидаги қарорларини табрикладилар.

4. Кенгашда реакциянинг коммунизмга қарши «салб юриши»ни авж олдириш йўлидаги куч-ғайратларига қарши ҳаракатни активлаштириш билан боғлиқ бўлган амалий масалаларни кўриб чиқишга алоҳида эътибор берилди. Империализм чуқур кризисининг ифодаси бўлмиш мана шу «салб юриши» амалда ўсиб бораётган тинчлик, демократия ва социал тараққиёт кучларига қарши агрессия куроли бўлиб хизмат қилади, бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашиш, давлатлар ўртасидаги муносабатларда душманликни авж олдириш, халқаро кескинликни тағин ҳам кучайтириш мақсадини кўзлайди.

Кенгаш қатнашчилари қардош партияларнинг ташқи сиёсат проблемаларига оид ахборот-пропаганда фаолияти соҳасидаги ҳамкорлигини чуқурлаштириш тўғрисидаги масалани батафсил муҳокама қилдилар. Улар социалистик мамлакатларнинг уруш ва тинчлик проблемалари хусусидаги позицияларини янада яхшироқ тушунтириб бериш, Прага кенгаши Сиёсий Декларациясининг қоидаларини амалга ошириш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, қуролсизланиш, аввало ядровий қуролсизланиш соҳасида амалий тадбирларни рўёбга чиқариш масалалари хусусида социалистик мамлакатларнинг таклифларини амалга ошириш муҳимлигини уқтириб ўтдилар.

Социалистик мамлакатларнинг турмуши қақидаги тўғри ва мазмундор ахборотни оммалаштириш, ижтимоий фанлар соҳасида янада самарали ҳамкорлик қилиш, ҳозирги капитализмнинг ҳақиқий қиёфасини кўрсатиш борасидаги куч-ғайратларни активлаштириш зарурлиги уқтириб ўтилди.

5. Карл Маркс туғилган кунининг 165 йиллиги ва вафот этган кунининг 100 йиллиги муносабати билан кенгаш қатнашчилари илмий коммунизм асосчисининг ҳотирасига бағишланган тадбирлар тўғрисида, ҳозирги замон шароитида марксизм-ленинизм таълимотини оммалаштириш ва пропаганда қилиш ҳақида бир-бирларига ахборот бердилар. Марксизм-ленинизм коммунистлар тўғри ва самарали сиёсатининг, ҳаёт ўртага қўяётган янги вазифаларни ҳал этишнинг метиндек ғоявий пойдевори бўлиб келганлиги ва шундай бўлиб қолиши кенгашда якдиллик билан таъкидланди.

Кенгаш амалий, ўртоқларча вазиятда, қардош коммунистик ва ишчи партиялар ўртасидаги муносабатларга хос бўлган интернационал бирдамлик руҳида ўтди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

15 март куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов раислигида СССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Президиум КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиевнинг ўзининг чақириқ СССР Олий Совети оттинчи сессиясида 1983 йилги план ва бюджетни муҳокама қилиш чоғида СССР Олий Совети палаталарининг доимий комиссиялари ва депутатлари айтган таклиф ҳамда мулоҳазаларни кўриб чиқиш натижалари тўғрисидаги докладини тингладилар. Докладда шу нарса уқтириб ўтиладики, СССР ҳукумати, СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари доимий комиссиялар ва депутатларнинг таклиф ҳамда мулоҳазаларини рўёбга чиқариш юзасидан зарур тадбирларни кўрмоқдалар. Бунда партиянинг иқтисодий ва социал сиёсати энг муҳим проблемаларини ҳал этишга: ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлашга, халқ хўжалигини комплекс ривожлантиришга, капитал маблағ самарадорлигини оширишга, транспорт ишини яхшилашга, тартиб ва интизомни мустаҳкамлашга, хўжаликка раҳбарлик қилиш услуби ва методларини такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

Қабул этилган қарорда СССР Олий Советининг Президуми СССР Министрлар Совети ўтказаётган ишни қайд этиб, партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари асосида СССР Олий Совети палаталарининг доимий комиссияларига ва депутатлари киритган таклиф ва мулоҳазаларни амалга ошириш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирлар ўз вақтида рўёбга чиқарилишини таъминлаш вазифасини СССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари зиммасига юклади.

Сўнгра Украина ССР халқ депутатлари Советларининг ўзига қарашли органлар фаолияти устидан контроллик қилиш соҳасидаги иши масаласи кўриб чиқилди. Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси А. Ф. Ватченконинг ахборотида республика Советларининг давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишига раҳбарлик қилиш, ўзларига қарашли органлар фаолияти устидан контроллик самарадорлигини ошириш, унинг форма ва методларини такомиллаштириш, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини рўёбга чиқариш соҳасидаги ташкилотчилик ва тарбиявий ишни кучайтириш, 1983 йили иқтисодий ва социал ривожланиш планларини ҳамда умуман ўн биринчи беш йилликни муваффақиятли бажариш тадбирларини белгилади.

Украина ССР Олий Совети Президиумига, республиканинг маҳаллий Советларига ижроия ва бошқарувчи органларнинг ўз фаолияти асосий масалалари юзасидан Советлар ҳузурида мунтазам ҳисобот бериб туришлари тўғрисида конституцион қоидаларни тўлиқроқ рўёбга чиқариш; меҳнаткашларни давлат ва жамоат ишларини бошқаришга, давлат органларининг ва мансабдор шахсларининг фаолияти устидан контроллик қилишга активроқ жалб этиш; ўз ишида жамоатчилик фикрини, гражданларнинг хатлари ва мурожаатларида баён этилган таклифларни янада тўлиқроқ эътиборга олиш; қуйи Советларнинг фаолиятини талабчанлик билан чуқурроқ анализ қилиш, ишда уларга ҳар томонлама ёрдам бериш тавсия этилди.

Давлат ва меҳнат интизомини, ахлоқ нормаларини, социалистик жамият қоидаларини бузиш ҳолларига қарши янада қатъият билан курашиш; социалистик қонунчиликнинг гражданлар ҳуқуқлари ва манфаатларининг таъминланиши устидан контроллиқни кучайтириш; Совет органлари ходимларига ва ҳўжалик раҳбарларига ҳуқуқ билимларини ўргатишни такомиллаштириш вазифаси қўйилди.

Иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советларининг Президиумлари халқ депутатлари Советларининг ўзларига қарашли органлар фаолияти устидан контроллигини янада такомиллаштириш тадбирлари маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари лозим.

Шундан кейин президиум халқ депутатлари советларининг уй-жой бинолари ва социал-маданий объектлар қуриш планларининг бажарилишини таъминлашга доир вазифалари тўғрисидаги қарорни муҳокама қилиб, қабул этди. Қарорда КПСС Марказий Комитетининг «Уй-жой бинолари ва социал-маиший объектлар қуриш планларининг бажарилишини таъминлаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш соҳасида халқ депутатлари Советлари, уларнинг ижрочи ва бошқарувчи органлари, доимий комиссиялари ва депутатлари қиладиган ишларнинг асосий йўналишларига эътибор қаратилди.

СССР Олий Совети Президиуми халқ депутатлари Советларига ва уларга қарашли органларга уй-жой бинолари, коммунал-маиший ва социал-маданий объектлар 1983 йил ва ўн биринчи беш йиллик учун планлаштирилган ҳажмларда ишга туширилишини таъминлашга қаратилган конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш, амалга оширишни таклиф қилди.

Халқ депутатлари Советлари, уларнинг ижрочи ва бошқарувчи органлари янги саноат корхоналарини қуриш ва ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш чоғида ҳам ишлаб чиқариш қувватлари, ҳам ноишлаб чиқариш соҳаси объектларини ишга туширишнинг тошириқлари белгиланган муддатда қатъий бажарилишига интилишлари керак.

СССР Олий Совети Президиуми «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун маъмурий жавобгарлик тўғрисида»ги ва «Ҳукм этилганларга ахлоқ тузатиш — меҳнат таъсири ўтказиш тадбирлари билан боғлиқ бўлмаган жиноий жазоларни ижро этиш тартиби ва шарт-шароитлари тўғрисидаги қоидани тасдиқлаш ҳақида»ги фармонларни муҳокама қилиб, қабул этди. Бу масала юзасидан СССР Олий Совети Президиумининг секретари Т. Н. Ментешашвили ахборот берди.

Мажлисда давлат ҳаётининг бошқа баъзи масалаларн кўриб чиқилди.

Кун тартибидаги масалаларни муҳокама қилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Г. В. Романов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Ш. Р. Рашидов, СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосарлари ва президиуми аъзолари, СССР-нинг бир қанча министрликлари ва идоралари раҳбарлари иштирок этдилар.

(ТАСС).

ОБЛАСТИМИЗНИНГ

БИР КУНИ

КЕЧА

ЧИНОЗ РАЙОНИДА

ҒАЛЛА ЭКИЛМОҚДА

● ХАЛҚИМИЗДА эрта экснанг, эрта ўрасан деган нақл бор. Буни тўғри тушунган «Партия XXIV съезди» совхози ғаллакорлари баҳорги ишларни бошлаб юбордилар. Айни кунларда хўжаликнинг «Аччиқкўл» массивидаги лалмикор майдонларга агротехник тадбирлар асосида 180 гектар ерга барака уруғи сепилди.

У. АБДУМАЛИКОВА.

СУТ СОҒУВЧИЛАР СЛЁТИ

«Чиноз» совхоз-техникумида район сут соғувчиларининг слёти бўлиб ўтди.

Слётда сўзга чиққан сут соғувчилардан «Чиноз» совхоз-техникумидан СССР Олий Советининг депутати Т. Икромова, «Партия XXIV съезди» совхозидан республика сут соғувчилар конкурсининг лауреати М. Маматмуродова, К. Маркс номли колхоздан Р. Аминжонова ва бошқалар ўз тажрибалари ҳақида гапириб бердилар.

Слётда райондаги барча сут соғувчиларга қарата мурожаат қабул қилинди.

Э. МАДИЕРОВ.

КЕЧА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҒАЛАБА РАЙОНИДАГИ СОЛДАТСКОЕ ПОСЕЛКАСИНИ РАЙОНГА БЎЙСУНУВЧИ ШАҲАРЛАР КАТЕГОРИЯСИГА КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Халқ депутатлари Тошкент область Совети ижроия комитетининг илтимоси қондирилиб, Ғалаба районининг маъмурий маркази Солдатское посёлкаси районга бўйсунувчи шаҳарлар категориясига киритилсин.

Солдатское шаҳрининг чегараси график чизиқлари бўйича тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

1983 йил, 1 март.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҒАЛАБА РАЙОНИ СОСТАВИДА ТОШЛОҚ ВА ГУЛ ҚИШЛОҚЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Халқ депутатлари Тошкент область Совети ижроия комитетининг илтимоси қондириліб, Ғалаба райони таркибида қуйидаги қишлоқлар ташкил этилсин:

Маркази Сергели аҳоли пункти бўлган Тошлоқ қишлоғи.

Тошлоқ қишлоғи составига Тошовул қишлоғи территориясининг Сергели ва Калинин номли совхозлари чегарасидаги ер майдонининг бир қисми киритилсин.

Маркази Гул аҳоли пункти бўлган Гул қишлоғи.

Гул қишлоғи составига «Коммунизм» қишлоғининг «Коммунизм» совхози чегарасидаги ер майдонининг бир қисми киритилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

1983 йил, 22 февраль.
Тошкент шаҳри.

16 АПРЕЛЬ — БУТУНИТТИФОҚ КОММУНИСТИК ШАНБАЛИГИ

РЕЖАЛАБ ОЛИНДИ

Тошкент шаҳар Сергели район механизаторлари В. И. Ленин туғилган кунининг 113 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Районда ташкил этилган шанбаликка ҳозирлик кўриш ва уни ўтказиш штабининг дастлабки маълумотларига кўра шу куни 700 минг сўмлик маҳсулот тайёрланади. Бинокорлар эса район территориясида 120 минг сўмлик бунёдкорлик ишларини амалга оширадилар.

Шу куни район территориясида кенг кўламда кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилади. 120 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтказилади.

Райондаги 3-автокомбинат коллективи шанбаликка пухта ҳозирлик кўраяпти. Меҳнат байрами куни корхонанинг 146 машинаси одатдагидек рейсга чиқади. Бундан ташқари, 100 га яқин ишчи-хизматчи корхона территориясини тартибга келтириш билан банд бўладилар. Муҳими шу куни ўз манзилларига элтиладиган 22,8 тонна юк тежалган ёнилғи ҳисобига ташилади.

С. СУЛТОНОВ.

ХЎЖАЛИККА ПАРТИЯВИЙ РАҲБАРЛИК

ҚИШЛОҚ ПУДРАТИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ

А. К. КАРИМОВ,
Ўзбекистон Компартияси Сурхондарё область комитетининг биринчи секретари

Ленин йўли районидаги В. И. Ленин номли совхознинг Ҳурмат тахтаси бошқачароқ кўринади. У якка илғорларнинг портретлари билан эмас, балки Н. Шомуродов, Э. Мусулмонқулов, Ч. Ҳасановлар бошчилик қилаётган механизациялашган отряд аъзоларининг группа бўлиб тушган фотосуратлари билан жиҳозланган. Бунда чуқур маъно бор: энг юқори ҳосил олган коллективлар мусобақада ғолиб деб топилган. Ҳа, худди улар Сурхондарё областида биринчилардан бўлиб, меҳнатни ташкил қилишни ва унга ҳақ тўлашда рағбатлантиришнинг янги усулини — пахтакорлар аккорди деб аталган усулини қўллаб-қувватладилар ва ривожлантирдилар.

ПИРОВАРД НАТИЖАЛАРГА ҚАРАБ

Қишлоқ хўжалигида меҳнатни ташкил қилишнинг бригада усули янги иш эмас. Бироқ, бундан йигирма йил муқаддам, айтайлик, пахтачилик бригадаси қандай эди? Унда фақат сувчилар-гина доимий ишлашарди, холос. Механизаторлар эса ўзларига мунтазам равишда биркитиб берилган участкаларга эга бўлмай, бир неча бригадага хизмат кўрсатишарди. Уларнинг иш ҳақи қанча ишлаганларига, бошқача айтганда гилдиракнинг қанча айланганига боғлиқ эди. У қанча кўп гектар майдонга ишлов берса, айтайлик, шудгор қилса, культивация қилса ёки теримда иштирок этса, нормани қанча кўп оширибадо этса, оладиган маоши ҳам шунга яраша кўп бўларди. Пировард натижа — ҳосилдорлик эса амалда оладиган иш ҳақи салмоғига ҳеч қандай таъсир қилмасди. Пахтакорлар аккорди ана шу нуқсонни бартараф этиш имконини берди.

Бугунги бригаданинг қиёфаси қандай? У юз гектар экин майдони ҳисобига икки-учта ҳайдов тракторига эга бўлиб, шунга керакли тупроққа ишлов берувчи воситаларга, шунча пахта териш машиналарига эга. Бир сўз билан айтганда, доимий ишловчи ишлаб чиқариш бирлиги сифатида бутун ишлар комплексини эҳтиёжи тортиб, то далаларни тозалагунча ҳаммасини адо этаолиш учун шу коллективга барча шарт-шароитлар яратиб берилган. Натижада мазкур коллектив ҳосилнинг миқдорига, бир центнер пахта таннархи қанча бўлганлигига қараб мукофот олади.

В. И. Ленин номли совхоз меҳнатга ҳақ тўлашнинг нарядсиз системасини жорий қилишда ташаббускор бўлиб майдонга чиқди. Бу ерда ҳар бир механизациялашган бригадага ер ва техникани биркитиб қўйишган. Ҳар-ой бериладиган авансларни чиқариб ташлаган ҳолда узил-кесил тўланадиган ҳақни йил охирида, йиғим-терим тугагач, тарқатадиган бўлишди.

Коммунист Ч. Ҳасанов раҳбарлик қилаётган бригадани мисол тариқасида олайлик.

Ўтган йили бу коллективга зарур миқдордаги техника, асбоблар биркитиб беришди. Бригаданинг совхоз маъмурияти билан муносабатлари шартномада расмийлаштириляди: бригада ўз кучи билан ҳосилни етиштиради ва ҳар гектар ердан 33 центнердан ингичка толали пахта ҳосили йиғиб олади. Маъмурият эса уни юқори унум билан ишлаш учун ҳамма нарсалар билан таъминлайди ва етиштирилган маҳсулот учун келишилган маблағни тўлайди. Бунда ҳисоб-китоб унинг реализация қилинган нархининг 33 процентини миқдорида амалга оширилади. Шу йили коллектив амалда ҳар гектар ердан 52,2 центнер пахта йиғиб-териб олиб, шартномада келишилганига мувофиқ асосий иш ҳақининг ҳар сўми ҳисобига қўшимча 1 сўм 17 тийиндан пул олди. Бу бригаданинг ҳар бир аъзоси ойига ўртача қариб 350 сўмдан маош олди демакдир.

Қўшимча ҳақ тўлашнинг бундай кўлами одамларнинг барқарор манфаатдорлигини юзага келтиради, коллектив барқарорлигини таъминлайди. Бригадада ҳар бир киши ўзини ҳақиқий хўжайин деб ҳис қилади, унинг таклифлари, фикр-мулоҳазалари эътибордан четда қолмаслигини билади.

Аммо гап фақат иш ҳақи хусусида эмас. Бригада ҳар гектар майдондан пландаги 2 минг сўмлик ўрнига 3 минг 468 сўмлик маҳсулот олди.

Афсуски, янгилик баъзан жиддий тўсиқларга дуч келади. Бу тўсиқлар нарядсиз система йўлида ҳам пайдо бўлди. Область, район, бошланғич партия ташкилотлари айрим раҳбарларда хўжалик соҳасидаги фикр юритишнинг сийқаси чиқиб кетганлигини бартараф этиш учун кўпгина қийинчиликларни енгиб ўтишларига тўғри келди. Биз конкрет мисоллар орқали мутахассислар, бригада бошлиқларини меҳнатни ташкил қилишнинг коллектив усули афзалликларига ишонтирдик.

Область партия комитети меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг янги системасини жорий қилишга ғоят катта аҳамият бермоқда, мавжуд нуқсонларни бартараф этишга кўмаклашмоқда, қишлоқ активларини илғор хўжаликлардаги нарядсиз ишловчи бригадалар эришаётган муваффақиятлар билан батафсил таништиришмоқда. Бунда илғор хўжаликлар базасида ўтказилаётган семинар-кенгашлар муҳим роль ўйнаётир. Уларда меҳнатни ташкил қилишнинг янги системаси афзалликлари тўғрисида батафсил гаплашиб олинмоқда, уни такомиллаштириш йўллари тўғрисида очиқ-ойдин фикр-мулоҳазалар билдирилмоқда. Чунончи, январь охирларида «Социализм» колхози базасида бригада бошлиқлари семинари ўтказилди. Амалий вазиятда ўтган бу семинарда Б. Эшдавлатов, Ҳ. Баратов, А. Шерматов ва илғор бригадаларнинг кўпгина бошқа раҳбарлари анчагина қизиқарли мулоҳазаларни баён қилдилар. Улар нарядсиз система ҳаётий ва самарали эканлигини яқдиллик билан маълум қилдилар.

ИШБИЛАРМОНЛИК БИЛАН КОНКРЕТ ЁРДАМ БЕРАЙЛИК

Пудрат усулига оммавий ўтиш фақат иқтисодий жараён бўлиб қолмай, балки у социал, ахлоқий жараён ҳамдир. Коллектив пудрати ходимларда коллективчилик туйғуларини, ўртоқларча бир-бирига ёрдам беришни, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашни, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни тарбиялашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Оддий мисол. Трактор синиб қолди. Илгари ташвишда қолган тракторчига ёрдам бериш «манфаатли эмас» эди. Ўзинг бекор турибқолсанг — пулдан маҳрум бўласан, лекин ҳамма иш аккордда бўлса, ўртоғингни «қутқариш» фойдали бўлади. Бу ишдан ҳамма манфаатдор. Мен принципнинг ўзи ҳақида гапиряпман. Эндиликда коллективга фойдали бўлган иш иқтисодий жиҳатдан ҳар бир кишига ҳам фойдалидир. Отрядда давлат, коллектив ва шахс манфаатлари бир-бирига тўлароқ бирлашиб кетади.

Умумий наряд бўйича ишловчи коллективларда фойдали ва фойдасиз ишнинг ўзи йўқ. Ҳар бир киши кўпроқ ҳосил олиш учун ниманки зарур бўлса, шуни бажаради. Ҳосилдан ютиш эса звеноининг барча аъзолари меҳнатига қанча ҳақ тўлашни белгилашда асосий омилдир. Бу ўринда бригадада ҳисобчини ушлаб туришнинг ҳожати қолмайди. Звеноларда прогулларга амалда барҳам берилган. Бригадаларнинг аъзолари ҳамма соҳада омилкор хўжайинларга, хўжалик ҳисобининг ҳақиқий ташаббускорларига айланишган. Материалларни, техника восита-ларини сақлаш учун кетадиган маблағларни тежаб тергаш — хўжалик ҳисобидаги бўлинмаларни моддий рағбатлантиришнинг шартларидан биридир. Ўтган йили механизаторлар ҳисобдан чиқарилиши мумкин бўлган кўплаб техника воситаларини қайтадан тиклашлар. Хўжалик ҳисоби шартларига кўра тежаб қолинган маблағнинг бир қисми уларга мукофот тариқасида бўлиб берилади.

Янги муносабатлар кишини ўзгартириб юборади. Бироқ, бундай жараён ҳам ўз-ўзидан амалга ошади, деб ўйлаш нотўғри бўлур эди. Пудрат шароитларида ишчилар, колхозчиларни техникавий ва иқтисодий жиҳатдан ўқитишнинг, кадрларни тайёрлаш ва улар малакасини янада оширишни такомиллаштиришнинг роли анчагина ошади. Мутахассислар ва раҳбарлар, айниқса, ўрта бўғин раҳбарларини қайтадан ўқитишга тўғри келади.

Партия, касаба союз комитетлари бригадалар ва звеноларни коллективларини вужудга келтираётганларида тажрибали ишчилар ва колхозчилар билан бирга бўлинмаларга ёшларни ҳам киритишга алоҳида диққат-эътибор қилмоқдалар. Биз малакаси кам ёки ишлаб чиқаришда ҳали тажриба орттирмаган йигит ва қизларни мураббийларга бириктириб қўямиз, уларга ўқишлари ва малакаларини оширишлари учун керакли шартшароитларни яратиб берамиз. Қолдига кўра, дастлабки олти ой ичида ёш ишчиларнинг меҳнатда иштирок этиш коэффициентлари имтиёзли шартлар асосида белгиланади.

Иш режимига риоя қилиш, меҳнатни муҳофаза қилиш шароитларини яхшилаш, ишчилар ва колхозчиларга савдо, медицина ва маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш масалалари қаттиқ назорат остида туради.

Ўзбекистон Компартияси область комитети, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари иқтисодий ўқувга катта эътибор бермоқдалар. Шуни айтиш керакки, бизда бир пайтлар иқтисодий ўқувнинг аҳволи унча яхши эмас эди. Бу нарса, айниқса, механизаторлар ва сувчиларни ўқишга жалб қилишда кўзга ташланарди. Улар учун қанча ишлаш нормалари ва меҳнатга тўланадиган ҳақ маълум бўлса, шунинг ўзи экономика бўлиб туюларди. Кўпчилик шундай ҳисоблашарди. Хўжалик ҳисобидаги бригадаларда эса одамларнинг ўзи иқтисодий агротехник билимларни эгаллашга киришиб бошладилар.

Илғор хўжаликлар базасида ташкил қилинган илғор тажриба мактаблари ўз афзалликларини намойиш қилмоқда. Областда бундай мактаблардан 18 таси мавжуд. Уларда ишлаб чиқаришни бошқаришнинг замонавий методлари ва меҳнатни ташкил қилиш формалари, ердан, моддий ресурслардан оқилона фойдаланишнинг янги усуллари ўрганилади ва синаб кўрилади. Тингловчилар олдида ишлаб чиқариш илғорлари, таниқли мутахассислар сўзга чиқадилар. Бундай мактаблар, айниқса, Жарқўрғон ва Қумқўрғон районлари партия ташкилотларида самарали ишламоқда. Уларда ўқитиш ишлари илғор тажрибаларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий қилиш бўйича ўйлаб тузилган ташкилий-хўжалик тадбирлари ишлаб чиқаришни 19 процентга ва меҳнат унумдорлигини 23 процент юксалтирдилар. Пахта етиштириш ўтган йили 520 минг тоннага, шу жумладан ингичка толали пахта 275,5 минг тоннага етди.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ САРИ

Биз ўн биринчи беш йилликнинг шундан кейинги йиллари учун ҳам юксак марраларни белгиланганмиз. Бу пахта етиштиришни, айниқса, қимматбаҳо ингичка толали навларни етиштиришни янада кўпайтириш, шунингдек, ўз озуқа базамизни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш асосида чорвачиликни тағин ҳам юксалтириш билан боғлиқдир. Чорвачиликнинг барча маҳсулотлари етиштиришни ҳар йили 20 процентдан кўпайтириб бориш вазифаси кўйилмоқда. Область партия комитети, область ижроия комитети барча районларда чорвадорлар слётини ўтказди, қишлоқлар, посёлкалар ва кичик шаҳарларда, шаҳсий хўжаликларда чорва моллари сонини кўпайтириш ҳамда қорамоллар ва паррандаларни семиртириб боқиш масалалари бўйича активлар ўтказилди. Ўтган йили ва шу йилнинг январида чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш топшириқларини бажаришни таъминламаган айрим хўжаликлардаги аҳвол таҳлил қилинди.

Область партия ташкилоти белгиланган вазифаларни бажаришни меҳнатни ташкил қилишни янада такомиллаштириш билан боғламоқда. Партия комитетлари хўжаликлар раҳбарларини, алмашлаб экилувчи агроучасткалар деб аталмиш участкаларни ташкил қилишга сафарбар қилмоқда. Бундай участкаларда экин экиладиган 250-300 гектар ер бўлади. Бундай коллективлар ҳозирдаёқ Ангор, Денов, Шеробод районларининг баъзи хўжаликларида иш олиб бормоқда. Уларнинг устунлиги шундаки, пировард натижа шу йилнинг якунларигагина қараб эмас, балки пахта-беда алмашлаб экишнинг ҳамма давридаги ишига қараб белгиланади.

Агроучасткаларда мустаҳкам партия группалари ва цех партия ташкилотлари ташкил қилинмоқда. Область партия комитети, район партия комитетлари уларга ташаббускор, жанговар, обрўли етакчилар раҳбарлик қилишлари учун алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар.

Бу ўринда бригадир кадрларга бошқача ёндашиш керак. Ҳозир юқори профессионал тайёргарликка эга бўлган агроном ёки инженер, техник, механизатор бригадир бўляпти. Агар агроном бўлса, у техникани яхши билади. Инженер ёки техник бўлса агрономия илмини сув қилиб ичади. Қишлоқда бундай кадрлар бор. Бригада бошлиқларининг учдан бири ҳозир дипломли мутахассислардир. Аммо шуниси ҳам маълумки, бригадир булардан ташқари ишлаб чиқаришнинг яхши ташкилотчиси ва иқтисодий масалаларни яхши таҳлил қилувчи киши ҳам бўлиши керак. Шунинг учун ҳам область ва район агросаноат бирлашмаларининг раҳбарлари ва мутахассислари бригада бошлиқларининг кенг маънодаги ўқишларини ташкил этишга, энг аввало нарядсиз ишловчи илғор бригадаларнинг конкрет тажрибаси негизида ўқитишга алоҳида ғамхўрлик қилмоқлари лозим.

НАРЯДСИЗ БРИГАДАЛАРНИ КЕНГ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙЛИК

Назаримда, нарядсиз ишловчи бригадаларнинг тажрибасини оммалаштиришда марказий нашриётлар, радио, телевидение катта ёрдам беришлари мумкин. Улар, айтайлик, саноатда калугаликлар усулини ёки қурилишда Злобин методини яхши тарғиб қилмоқдалар. Бироқ улар қишлоқ хўжалигида аллақачон пайдо бўлган нарядсиз системага нима учундир етарли эътибор бермаяптилар. Фикримизча, шундай коллективлар тажрибасини умумлаштириш бўйича вақти-вақти билан Бутуниттифоқ ва зонал кенгашларини ўтказиб туриш фойда берган бўлур эди.

Область партия комитети ўз қарорларида янги типдаги бригадада ишловчи коммунистларнинг роли тобора ошиб бораётганини ҳар доим таъкидлаб келмоқда. Бугунги кунда далачиликда 4764 партия аъзоси ишламоқда. Улар шахсий ибратлари билан юксак пировард самарадорликка эришишга қаратилган бир маромдаги иш руҳини ҳар томонлама оширишлари керак. Шу билан бирга биз колхозлар ва совхозлар раҳбарлари, мутахассислари диққат-эътиборини ишлаб чиқаришни бошқаришни яхшилашда, уларнинг шахсий масъулияти ҳам ўсиб бораётганига қаратмоқдамиз. Гап фақат бригадалар билан тузилган шартномалардаги мажбуриятларни сўзсиз бажариш тўғрисида эмас. Далаларни сув, ўғит, экинларни зараркунандалар ва турли касалликлардан ҳимоя қилиш воситалари билан таъминлашнинг аҳамияти ўз-ўзидан тушкарли, албатта. Шартнома шартномалигича қолади. Ўзи сўзсиз бажарилиб керак. Бригадаларга агротехника, технология бўйича бериладиган барча маслаҳатлар, тавсияномалар чуқур ўрганилган, фан ва илғор тажриба билан йўғрилган бўлиши лозим. Бундан мақсад хўжаликлар раҳбарлар хатоси туфайли ҳосилдан ютқазмасликларини, одамларни эса мўлжалланган пулни ололмасликларига йўл қўймасликни таъминлашдан иборат.

Ҳозир биз бригада хўжалик ҳисобини колхоз, совхоз хўжалик ҳисоби билан янада мустаҳкамроқ узвий боғлаш устида, хўжаликлар раҳбарларининг нарядсиз бригадаларга раҳбарлик қилишларидаги хатолар ва нуқсонлар учун масъулиятини қандай қилиб ошириш лозимлиги ҳақида кўп ишлаяпмиз.

(«Экономическая газета», 1983 йил, 11-сони).

ПРОПАГАНДИСТЛАРНИНГ ДАВРА СУҲБАТИ

ТАЖРИБА АЛМАШИШГА БАҒИШЛАНАДИ

ОҲАНГАРОН районида марксча-ленинча таълим системасида икки мингдан зиёд коммунист, комсомол сиёсий ўқувида бир ярим мингга яқин йигит-қиз, иқтисодий таълим мактабларида олти ярим минг ишчи, инженер-техник ходим ва мутахассис шуғулланмоқда. Уларга 445 пропагандист ғоявий мураббийлик қилмоқда.

Район партия комитетининг сиёсий маориф кабинети яқинда пропагандистларнинг давра суҳбатини ўтказди. Унинг қатнашчилари КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг май ва ноябрь (1982 йил) Пленумлари қарорларини амалга оширишга меҳнаткашларни сафарбар этишда сиёсий ва иқтисодий ўқув таъсирчанлигини ошириш, тингловчиларнинг меҳнат ва сиёсий активлигини кучайтиришда пропагандистларнинг роли ҳақида ўзаро фикр алмашдилар. «Ахангаранцемент» ишлаб чиқариш бирлашмаси ёш коммунистлар мактаби пропагандисти П. Номоконов, «Сантехлит» заводи конкрет экономика мактаби пропагандисти А. Антипов, «Оҳангарон» совхози пропагандисти А. Холтўраев, шаҳардаги 1-ўрта мактаб илмий коммунизм мактаби раҳбари Н. Хушназарова, «Ангрен» совхози иқтисодий таълим мактаби пропагандисти А. Жунусов ва бошқалар ўз иш тажрибалари ҳақида гапириб бердилар.

Т. ЖУМАНОВ.

МУСОБАҚА ҒОЛИБИ

«ЖИЛСТРОЙ» трестининг 40-қурилиш бошқармасида Ўрин Эшёзов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси мунтазам мусобақа пешқадамлари сафида келади. Бу бежиз эмас, албатта. 17 нафар тажрибали бинокорлардан ташкил топган бу коллектив меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формаси асосида ишлашга трестда биринчи бўлиб киришди. Шундан сўнг юбилей йили якунларига кўра ҳам бригада голиб деб топилди.

Айни пайтда аҳил коллектив Шимолий-Шарқ массивида 40 квартирали турар-жой биносини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш иштиёқи билан меҳнат қилаяпти. Бригаданинг Худойберди Мамедов ва Альберт Александров сингари монтажчилари бошлаб берган ҳаракат коллектив ишини янада жонлантирди. Улар Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига қадар ўн биринчи беш йилликнинг уч йиллик топшириғини бажаришга сўз беришди.

М. ФЕЛЬДМАН.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ ГРУППА ВА ПОСТЛАРИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ИЙҒИЛИШЛАРИ

НУҚСОНЛАРГА МУРОСАСИЗ БЎЛАЙЛИК

Янгийўл ёғ-мой комбинати коллективи вакилларининг конференциясида корхона халқ контроли бош группаси бажараётган ишлар атрофлича муҳокама қилинди. Конференцияда группа раиси, инженер Д. И. Чапухова ҳисобот доклади қилди.

Докладчи, музокарада иштирок этган слесарлар бригадаси бошлиғи И. Эшматов, техник М. С. Лопухов, электрик Ю. Абдужабборов, слесарь И. Дўстматов, комбинат директори А. Ҳамзаев ва бошқа ўртоқлар корхона техника-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашда халқ назоратчилари қўшаётган ҳиссани алоҳида кўрсатиб ўтдилар. Корхона коллективи назоратчилар кўмаги билан ўтган йили топшириққа қўшимча 179 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлди. Олдинги йилга нисбатан меҳнат унумдорлиги 9,4 процент ошди. Тайёрланаётган маҳсулот сифати сезиларли даражада яхшиланди.

Корхона халқ контроли группаси аъзолари КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорлари асосида ишни ташкил этиб, моддий ресурслардан оқилона фойдаланиш, резервларни тўлиқроқ ишга солиш, иқтисодий тежамкорлик режимини кучайтириш устидан қатъий назорат ўрнатганлар, бутун коллективни ўн биринчи беш йиллик вазифаларини бажаришга сафарбар этмоқдалар. Ўтказилаётган рейд ва текширувлар давомида ишлаб чиқаришни ривожлантиришга тўсқинлик қилаётган нуқсонлар аниқланмоқда ва бартараф этиш йўллари кўрсатилмоқда. Корхона маъмурияти ва партия ташкилоти назоратчилар активлигини ошириш, текширувлар самарадорлигини ўстириш устида алоҳида ғамхўрлик кўрсатмоқда.

Кейинги икки йил мобайнида халқ контроли бош группаси назоратчилари цех ва участкалар бўйлаб 35 та текширув ва рейд ўтказишди. Уларнинг натижаси группа аъзолари йиғилишида муҳокама қилинди, маъмурият ва партбюрога маълум қилинди. Ўз вазифасига совуққонлик билан қараётган, масъулиятни сезмаётган кишиларга нисбатан тегишли жазолар берилди. Жумладан, хўжасизликда айбланган, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бузган 8 мансабдор шахс СССР халқ контроли тўғрисидаги қонун асосида жавобгарликка тортилди.

Назоратчилар айниқса, иссиқлик-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланишга алоҳида аҳамият бермоқдалар. Текширувлар давомида айрим жойларда бу беҳуда исроф бўлаётганлиги аниқланди. Бу текширув якуни шаҳар халқ контроли комитетига маълум қилинди. Шундан сўнг комбинат бош энергетиги ўртоқ Бадуровга хайфсан эълон қилинди ва келтирилган зарарнинг маълум қисми ундириб олинди.

Назоратчилар корхонага келаётган хом ашё сифатини ҳам мунтазам текшириб бормоқдалар. Ўтган йили Янгийўл, Боёвут пахта тозалаш заводлари юбораётган хом ашё ниҳоятда ифлосланганлиги маълум бўлди. Бу аҳвол текширилиб нуқсонларни бартараф этиш йўллари топилди. Ҳозир аҳвол мутлақо ўзгарган. Келаётган чигит сифати талаб даражасидадир.

Ўтган йили ёғ-мой комбинатига келаётган вагонлар юкини тезроқ бўшатиб олиш ва юк ортишни тезлаштириш юзасидан ҳам бир қатор ташкилий тадбирлар амалга оширилди. Бунда ҳам назоратчиларнинг ҳиссаси бордир. Улар юк ортиш ва юк тушириш ишлари қандай бажарилаётганлигини мунтазам назорат қилиб турибдилар.

Кейинги пайтда назоратчилар КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари асосида давлат, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият бермоқдалар. Январь-февраль ойларида ўтказилган рейдлардан сўнг корхонада интизом анча мустаҳкамланди, иш вақтининг бекор йўқолишига чек қўйилди. Бу рейдларда назоратчилардан Л. Н. Жданова, Б. Муҳамедов, И. Тожибоев ва бошқалар актив иштирок этдилар.

Корхона партия ташкилоти назоратчилар бажараётган ишларини мунтазам кузатиб бораяпти. Группа раҳбарлари партбюро йиғилишларида ўз ишлари ҳақида ҳисоб бериб бормоқдалар.

Конференцияда ютуқлар билан бир қаторда халқ контроли бош группаси ишида йўл қўйилаётган нуқсонлар ҳам кўрсатиб ўтилди. Назоратчилар цехларнинг айрим ҳолларда бекор туриб қолишига нималар сабаб бўлаётганлигини чуқурроқ ўйламайдилар. Айниқса, экстракция цехида бу ҳол тез-тез такрорланиб туради. Бундан ташқари технология интизомининг бузилиш сабаблари ҳам ўрганилмайди. Натижада ишлаб чиқаришда узилишлар содир бўлади. Коллективга кўрсатилаётган маданий-маиший хизматни яхшилаш устида ҳам алоҳида қайғуриш лозим. Янги сайланадиган халқ контроли бош группаси ҳисобот даврида амалга оширилмаган ишларни бундан буён рўёбга чиқариш керак.

Конференцияда Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети раиси Н. М. Маҳмудов нутқ сўзлади.

Конференцияда ёғ-мой комбинати халқ контроли бош группасининг янги состави сайланди. А. И. Панини группага раҳбарлик қилади.

Конференция ишида Тошкент область халқ контроли комитети раиси Б. С. Камолов, Янгийўл шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. И. Рибалко иштирок этдилар.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ПРАГА. Пльзендаги В. И. Ленин номли «Шкода» комбинатининг вакиллари ҳамда уларга ёрдам бераётган совет мутахассислари 1000 мегаватт қувватли атом реакторини ишлаб чиқаришга тайёрлаш юзасидан интернационал социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар.

Шундай қувватдаги биринчи реактор 1987 йилда яратилиши лозим эди. Бу реакторни Жанубий Чехиядаги янги «Темелин» атом электростанциясида ўрнатадилар. Бу атом электростанцияси совет мутахассисларининг техникавий кўмаги билан лойиҳаланмоқда ва қурилмоқда.

● ТРИПОЛИ. Энергетика Ливия экономикасининг жадал ривожланаётган тармоқларидан бири бўлиб қолди. Ўтган йиллар мобайнида электростанциялар қуввати қарийб 10 баравар кўпайди, электр энергия ишлаб чиқариш эса 675 миллион киловатт соатдан 4 минг 800 миллион киловатт соатгача ошди.

● МАПУТУ. Мозамбик пойтахтида бўлиб ўтган партия конференцияси ФРЕЛИМО партиясининг бўлажак IV съездига 60 га яқин делегатни сайлаш ва янги шаҳар комитетини тузиш билан ўз ишини якунлади.

Конференцияда таъкидлаб ўтилдики, ФРЕЛИМО партиясининг IV съездига тезисларни муҳокама қилиш ҳамда ҳисобот-сайлов кампанияси давомида барча партия бўғинлари ишни активлаштирдилар, жамоат ташкилотлари билан алоқаларни мустаҳкамладилар.

(ТАСС).

Халқаро ҳаёт

СОВЕТ—СУРИЯ ДЎСТЛИГИ БАЙРАМИ

● ДАМАШҚ. 15 март. (ТАСС). Дамашқ-Хомс ўртасидаги темир йўл линиясининг фойдаланишга топширилганлиги Совет Иттифоқи билан Сурия ўртасидаги самарали ҳамкорликнинг муҳим якуни бўлди. Бу йўлнинг тантанали очилиши Совет—Сурия дўстлигининг чинакам байрамига айланиб кетди.

САР раҳбарлари, мамлакат жамоатчилиги намояндалари, ишчилар ва деҳқонлар Дамашқдаги байроқлар ва транспарантлар билан безатилган юк станциясига тўпландилар. Сурия президенти Х. Асад йўлни очиш маросимида нутқ сўзлаб, Сурия миллий экономикасини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш ишида кўмаклашганликлари учун совет мутахассисларига миннатдорчилик назор этди. СССР ва САР темирйўлчилари, деди у, икки давлат ва халқлар дўстлиги ҳамда ўзаро манфаатли ҳамкорлигини мустаҳкамлаш ишига қимматли ҳисса қўшдилар.

Бу йўлни қуришда Совет ва Сурия инженерлари, техниклари ва ишчилари уч йил давомида зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Ўнлаб кўприги ва бошқа мураккаб инженерлик иншоотлари бўлган 208 километр узунликдаги бу йўл оғир шароитларда барпо этилди.

Янги темир йўл фойдаланишга топширилган дастлабки куниёқ юк ортилган бир неча состав Дамашққа етиб келди. Бу поездларда мамлакатнинг шимоли-шарқидан пойтахтга буғдой, Алеппо шаҳридан цемент, Прокат ва Тартус портидан арматура темири ташиб келтирилди.

Совет-Сурия ҳамкорлиги йилларни мобайнида, деб таъкидлади у, икки минг километрдан кўпроқ темир йўл қурилди.

ВАТАН ҲИМОЯ ҚИЛИНСИН, РЕВОЛЮЦИОН ЎЗГАРТИРИШЛАР ДАВОМ ЭТТИРИЛСИН

ГАВАНА. (ТАСС). Гренада халқи олдида ватанни Америка империализмининг агрессив хуружларидан ҳимоя қилишга тайёргарлик кўриш ва революцион ўзгартиришларни давом эттиришдан иборат икки муҳим вазифа турибди, — деди Гренада бош министри Морис Бишоп.

Империалистик интервенция хатари тобора реал бўлиб қолган ҳозирги вазиятда халқ милицияси сонини кўпайтириш, унинг жанговар тайёргарлигини ошириш зарур, деб таъкидлади М. Бишоп.

МЕХИКО. (ТАСС). Мексикада чиқадиган «Уно мас Уно» газетаси Вашингтоннинг Гренадага қарши режалаштираётган агрессив планларини қатъиян қоралади. Рейган маъмурияти, деб ёзади газета, ҳозирги вақтда аҳолиси атиги 120 минг кишидан иборат бўлган Карриб денгизидаги ана шу кичик давлат ғўё АҚШга «таҳдид» қилмоқда, деб бемаъни даъволар билан чиқмоқда. Гренаданинг революцион ҳукумати мустақил ташқи сиёсат йўлини ва халқ манфаатларини кўзлаб ислоҳатлар ўтказишни давом эттираётганлигидан ғазабланган Оқ уй бу мамлакатни «коммунистик мамлакат» деб эълон қилиб, ўзининг «қора рўйхати»га ёзиб қўйди. Оқ уй Гренадага қарши қўпорувчилик ҳаракатларини кучайтириб, ороллга қуролли бостириб киришга тайёргарлик кўрмоқда.

КАМПУЧИЯГА ҚАРШИ ИҒВОГАРЛИК

ПНОМПЕНЬ, 15 март. (ТАСС). Кампучия СПК ахборот агентлигининг хабар қилишича, Таиланд томони Кампучиянинг давлат чегарасини ҳамон бузмоқда.

Агентликнинг хабарига кўра, 4 мартдан 10 мартгача бўлган давр ичида Кампучия территориясидаги бир қанча чегара районлари бир неча марта тўплардан ялпи ўққа тутилган. 3 март куни Таиланд тўплари захарловчи моддалар солинган снарядлар билан Пайлин шаҳридан етти километр шимол томонда жойлашган районни ўққа тутган.

Шу вақт ичида Таиланд ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари Кампучия осмонида разведка учишларини бир неча марта ўтказган.

БУТУН КУЧ-ҒАЙРАТНИ ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИНИ БАЖАРИШГА ҚАРАТАЙЛИК

15 март куни Р. Р. Шредер номли илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг кенгашлар залида раҳбар кадрларнинг қишки ўқуви программасидаги навбатдаги машғулот бўлиб ўтди.

Тошкент область партия комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири Т. А. Валиев область партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларининг КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларидан келиб чиқадиган топшириқлар асосида сабзавотчилик, картошкачилик, боғдорчилик ва узумчиликни янада интенсивлаш вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, ВАСХНИЛ мухбир аъзоси, қишлоқ хўжалик фанлари доктори М. М. Мирзаев область колхоз ва совхозларида боғдорчилик ҳамда узумчилик самарадорлигини янада ошириш йўллари ҳақида доклад қилди.

Машғулотни область партия комитети секретари М. Қ. Қодиров олиб борди.

КАДРЛАРНИНГ ҚИШКИ ЎҚУВИ

4-МАШҒУЛОТ

БОШ ВАЗИФАЛАР

Тошкент область партия комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири Т. А. ВАЛИЕВ партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларининг КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларидан келиб чиқадиган топшириқлар асосида сабзавотчилик, картошкачилик, боғдорчилик ва узумчиликни янада интенсивлаш вазифалари тўғрисида доклад қилди.

ПАРТИЯ XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларида белгилаб берилган ўн биринчи беш йилликда мамлакат қишлоқ хўжалигини юксак суръатлар билан ривожлантириш вазифалари қаторида Озиқ-овқат программасини ҳал этиш марказий ўринни эгаллайди. Бу йўналишда картошка, сабзавот, мева, узум етиштириш ва тайёрлашни бутун чоралар билан кўпайтириш, аҳолини ана шу озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини янада тўлароқ қондириш асосий шартлардан бири ҳисобланади.

Область партия ташкилоти қишлоқ меҳнаткашларини ана шу муҳим вазифани муваффақиятли ҳал этишга мунтазам йўналтириб турибди. Область колхоз ва совхозлари партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлигига амалий жавоб бериб давлатга деҳқончилик маҳсулотлари, мева ва узум сотиш планлари ҳамда социалистик мажбуриятларини муваффақиятли адо этмоқдалар.

1982 йилда 105 минг тонна картошка, 591 минг тонна сабзавот, 86 минг тонна мева, 88 минг тонна узум ва 52 минг тонна полиз маҳсулотлари тайёрланди. Буларни қўшиб ҳисобланганда халқ хўжалик планида белгиланганидан 23 процент кўпдир. 1980 йилга нисбатан ўсиш эса 12,4 процентни ташкил этди.

Бундай юксак суръатларга асосан илғор технологияни қўллаш, оралиқ ва такрорий сабзавот турларини кўплаб экиш, сабзавот экинлари ва картошкани плёнка остида ҳада теплицаларда етиштириш йўли билан ҳосилдорликни ва ерлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳисобига эришилди. Шунингдек, сабзавотнинг у ёки бу турларини экиш ва парваришлаш қилишни ихтисослаштирилган хўжаликлар ва районларда марказлаштириш ҳам муҳим роль ўйнамоқда. Бу борада Калинин, Тошкент районлари хўжаликларининг иш тажрибаси намуналидир. Масалан, ўтган йили Калинин районида ҳар гектар ердан 195 центнердан картошка ва 330 центнердан сабзавот ҳосили олинди. Бу 1981 йилдагига нисбатан анча юқоридир. Тошкент райони хўжаликларида картошка ҳосилдорлиги 148 центнерга, сабзавот ҳосилдорлиги 302 центнерга етказилди. Оржоникидзе районида ҳам ҳосилдорлик анча ошиб, гектаридан 131 центнердан картошка ва 260 центнердан сабзавот ҳосили йиғиштириб олинди.

Бироқ, шуни ҳам алоҳида таъкидлаш керакки, айрим хўжаликлар ва районлар картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узум етиштиришда юксак суръатларга эриша олмаётирлар. Масалан, Оққўрғон, Оҳангарон, Пискент, Ўрта Чирчиқ, Чиноз, Янгийўл, Бекобод, Коммунистик ва Оржоникидзе районлари колхоз ва совхозлари картошка етиштириш планини бажара олмадилар. Бекобод, Коммунистик, Оржоникидзе районларида сабзавот етиштириш планлари ҳам бажарилмай қолди.

Бундай қолоқликнинг сабаби нимада? Айрим хўжаликлар план ва социалистик мажбуриятларини ҳамон ош лавлаги, карам ва пиёз каби экинлар ҳисобига бажариб келмоқдалар. Бодринг, помидор, сабзи каби экинлардан эса кам ҳосил олиб, бу маҳсулотларни давлатга сотиш планларини бажармаяптилар.

Бундай нуқсонларга чек қўйиш учун сабзавот экинларини майдонларга илмий асосланган ҳолда тўғри жойлаштириш лозим. Агар хўжаликлар бу соҳада илгаригидек ўзбошимчалик билан иш юритаверсалар айрим экинлар майдони йилдан-йилга камайиб кетаверади. Масалан, Оржоникидзе районида айрим сабзавот экинлари майдони бир йилда 356 гектарга камайди. Шунингдек, ўтган йили Тошкент районида ҳосилли боғ ва токзорлар майдони 315 гектарга, Янгийўл районида эса 301 гектарга камайди.

Бундай фактлар ҳамма районлардаги айрим хўжаликларда учрайди. Бунга чек қўйиш пайти келди. Сабзавот маҳсулотлари етиштириш белгиланган ассортимент бўйича бажарилгандагина хўжаликда план бажарилди, дейиш мумкин. Ҳар бир бригада, хўжалик ва район фаолиятига баҳо берганда ҳам ана шу қоидага амал қилиш лозим.

Маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг асосий манбаи ер эканлигини, унинг ҳар бир гектаридан мумкин қадар энг юқори ҳосил олиш йўли билан ерлар самарадорлигини ошириш эканлигини унутиш мумкин эмас. Бу соҳада кейинги йилларда ихтисослашган хўжалик ва районлар катта ишларни амалга оширдилар.

Бундай хўжаликларда ҳар бир картага фақат бир турдаги экин экилади. Натижада ишлов беришда ҳам, ҳосилни йиғиштириб олишда ҳам комплекс механизацияни қўллаш мумкин бўлаётир. Экинларни бундай тартибда жойлаштириш зарур агротехника тадбирларини ўз вақтида, энг қулай об-ҳаво шароитларида ўтказиш имконини бермоқда. Кўл меҳнати сарфи камаймоқда, маҳсулот таннархи арзонлашмоқда.

Ҳосилдорликни оширишга қаратилган тадбирлар комплексида тўла гектарлар ҳосил қилиниши, кўчатнинг нормал қалинликда бўлиши ҳам катта аҳамиятга эга. Одатда сабзавотчилик хўжаликларида ҳар бир қатордаги, ҳар гектар майдондаги экин кўчати экиш схемаси бўйича санаб чиқилмайди. Бу эса катта йўқотиш демакдир. Чунки, кўчатнинг сийрак бўлиб қолиши ҳосилдорликнинг кескин камайишига олиб келади. Айниқса, мева ва узум етиштиришда бу нуқсон яққол сезилиб қолади.

Суғориладиган ерлардан интенсив фойдаланиш самарадорлигини оширишнинг муҳим резервларидан бири сабзавот экинлари ва картошкани оралатиб ва такрорий экишдир. Бу катта резерв ҳамма хўжаликларда ҳам тўла ишга солинаётгани йўқ.

Карам, помидор, болгар қалампири ва бақлажон кўчатларини сифатли қилиб етиштириш ва экишга тайёрлаш масалаларига ҳам жиддий эътибор бериш зарур. Дуркун кўчат кўкламги экиш мавсумидаги меҳнат жараёнларини тўла механизациялаш имконини бериши ҳеч кимга сир эмас. Шунингдек, соғлом ва бақувват кўчат ҳатосиз кўкаради, гектарларда кўчат қалинлиги бут бўлади.

Шунингдек, нави тозаланган, тўла ва текис униб чиқадиган, маҳаллий иқлим шароитига бардошли уруғликни тайёрлашга ҳам жиддий этибор бериш керак бўлади. Бунда кўпроқ элита ва биринчи репродукцияли уруғликни кўпроқ тайёрлашга эришиш керак. Ишлов бериш ва ҳосилини териб олиш юксак даражада механизациялаштирилган сабзавот турларини қишлоқ хўжалигига актив жорий этиш лозим.

Аҳолини сархил сабзавот ва цитрус маҳсулотлари билан йил давомида узлуксиз таъминлаш теплицалардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, янги қувватларни қуриш ва ишга туширишни жадаллаштиришни талаб этади. Бу ерда минерал ўғитлардан оқилона фойдаланиш муҳимдир. Бундай ўғитларни ишлаб чиқариш ва етказиб бериш йил сайин кўпайиб боряпти. Ҳамма бригада ва хўжаликларда минерал ўғитларни солиш муддатлари ва нормаларига қатъий амал қилиниши керак.

Органик ўғитлар келтирадиган фойдани ҳам унутмаслик лозим. Ҳар бир колхоз ва совхозда ихтисослаштирилган ҳосил бригадаларини ишини кучайтириш, уларга зарур бўлган ишчи кучларини, техника ва транспорт воситаларини бириктириб қўйиш керак. Бу бригадаларнинг иши шундай ташкил этилиши лозимки, маҳаллий ўғитларни тайёрлаш ва далаларга ташиб чиқариш йил бўйи узлуксиз давом этсин.

Ҳамма масалалар ана шундай тарзда комплекс, ўз вақтида ва юксак сифатли қилиб бажарилгандагина ҳосилдорликни оширишга, қишлоқ хўжалик оборотидаги ҳар бир гектар ердан олинадиган самарни янада кўпайтиришга эришилади. Бу эса ҳозирги кунда сабзавотчилик, боғдорчилик ва узумчилик тармоқлари олдида турган бош вазифадир.

Суратда: машғулот қатнашчилари Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси боғ ва токзорларида етиштирилаётган маҳсулотлар тури билан танишмоқдалар. А. Мальцев фотоси.

ИНТЕНСИВЛАШ ЙЎЛИДАН

Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, ВАСХНИЛ мухбир-аъзоси қишлоқ хўжалик фанлари доктори М. М. Мирзаев ўз нутқини область колхоз ва совхозларида боғдорчилик ҳамда узумчилик самарадорлигини янада ошириш йўлларига бағишлади.

ТОҒ ВА ТОҒОЛДИ районларида суғориладиган, шартли суғориладиган ва қир ерларни ўзлаштириб, боғ-роғлар барпо этиш боғдорчилик ҳамда узумчиликни ривожлантиришнинг муҳим резерви ҳисобланади. Илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг кузатишларига қараганда областнинг Бўстонлик, Паркент ва Оҳангарон районларида 30 минг гектарга яқин ана шундай ер мавжуддир. Уларни яқин 6—8 йил ичида ўзлаштириш мумкин. Бу эса келажакда қўшимча 100—150 минг тонна мева ҳамда узум етиштириш имконини беради. Бу ерларда хўраки нав ва шампан виночилиги учун янги йирик хом ашё зонасини бунёдга келтириш лозим. Олимлар табиий-иқтисодий зоналар бўйича боғдорчилик ва узумчиликни зонал ихтисослаштириш ҳамда мевали дарахт ва узумнинг нави ва сортига қараб районлаштириш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Уларни амалга ошириш натижасида областда уруғли мева, хўраки узум, узумнинг техник сортлари, ёнғоқ, бодом каби авваги стандарт навларга нисбатан совуққа чидамли, шўрга бардош бераднган анча юқори ҳосилли мева ва узум етиштириладиган райончар вужудга келади.

Ўзбекистон шароитида ҳар гектар майдондан тўла самара билан фойдаланиш ва энг юқори ҳосил олишга эришиш соҳани янада интенсивлашнинг муҳим резервидир. Бунинг қулай йўлларидан бири ўрта катталикда ўсадиган мевали дарахтларни экишдир. Бундай боғларнинг афзаллиги шундаки, баланд ўсадиган мевали дарахтларга нисбатан тез ҳосилга киради ва мўл ҳосил беради. Масалан, кўчат экилганидан сўнг 3—5 йил ичида дастлабки ҳосилни олиш мумкин. Бундан ташқари механизация воситаларидан фойдаланиш анча қулай бўлади. Ҳар гектар майдонга 600 тадан 1200 тагача дарахт кўчати ўтказиш мумкин.

Ҳозир областимиз шароитида суғориш ва қайта-қайта механизмларнинг кириши оқибатида мевали дарахтлар ва токларнинг илдизлари жойлашган ер қатламн қотиб кетади ва бу ҳосилдорликка акс таъсир кўрсатади, деган гап кўп қайтарилмоқда. Шунинг учун бирлашма коллективи тупроққа ишлов беришнинг жуда самарали усулини ишлаб чиқди. Вақти-вақти билан (2—3 йилда бир марта) қатор оралари чуқур юмшатилиб, ўғит солинади. Шунда ҳосилдорлик 20—40 процент ошади.

Мева ва узум етиштиришда химиявий ишлов бериш асосан 3 йўналишда олиб борилади: биринчиси — боғ ва токзорларни ўғитлаш, иккинчиси — зараркунанда ва касалликларга қарши заҳарли дорилар билан кураш олиб бориш, учинчиси —бегона ўтларга қарши гербицид сепиш.

Илмий муассасалар ва хўжаликларнинг тажрибалари шуни кўрсатмоқдаки, бир килограмм минерал ўғитдан самарали фойдаланилганда ҳосилга 40—45 килограмм ҳосил қўшилади. Демак, областдаги ҳосилга кирган мавжуд 38 минг гектар боғ ва токзорлардан қўшимча 80—90 минг тонна ҳосил олинади ёки мева ва узум етиштириш 1,5 баравардан кўпроқ ортади.

Зараркунанда ҳашаротларга ва касалликларга қарши уч қайта ишлов берилган участкаларда ҳосилдорлик 30—35 процент, ишлаб чиқариш самарадорлиги эса икки баравар ортади.

Тошкент воҳасининг текис рельфли, яъни Тошкент, Калинин, Оржоникидзе, Янгийўл, Чиноз ва бошқа айрим районлари уруғли мева ва хўраки узум етиштиришга ихтисослашмоқда. Бўстонлик районининг тоғ ва тоғолди районларида уруғли мева ва узумнинг техник сортлари, янги навларини кўплаб экиш ҳосилдорликни оширишнинг катта резервидир. Бу нав помидор экилган теплица майдонларининг ҳар квадрат метридан 14—16 килограммдан ҳосил олиш мумкин. Бодрингнинг ҳар квадрат метр ерда 25-30 килограмм дан ҳосил бераётган ТСХА 77, 800, 211, 1063 ва «Московский тепличный» навлари ҳам ўзини оқлади.

Ҳосилдорликни оширишда тупроқнинг унумдор бўлиши ҳам муҳим аҳамиятга эга. Афсуски, кўпгина комбинатларда экиладиган майдон фақат тупроқ ва гўнг аралашмасидан иборат бўлиб қолаётир. Натижада тупроқ зичлашиб, унинг сув ва физик хусусияти пасайиб кетмоқда. Бу ўринда 1-теплица комбинати, «Ленин йўли» ва «Политотдел» колхозларининг тажрибаси ибратлидир. Улар теплица майдонларига тупроқни пўрсилдоқ қиладиган 30—50 процент қўшимча материаллар (тахта қипиғи, шоли шелухаси, каноннинг майдаланган пояси ва компостланган чигит шелухаси) солаётганликлари туфайли ҳосилдорлик 30—40 процент ёки ҳар квадрат метрдан олинаётган маҳсулот 5—6 килограмм кўпаймоқда.

Теплица комбинатларида ҳосилдорликни кескин оширишнинг икки муҳим шарти — сабзавотчиликни марказлаштириш ва ихтисослаштиришдир. Областда кўплаб теплицалар қурилаяпти. Бироқ улар турли район ва системаларга (Қишлоқ хўжалик министрлиги колхоз ва совхозлари, Мевачилик-сабзавотчилик хўжаликлари министрлиги) сочиб юборилмоқда. Бундай ташкари теплица комбинатларини қуришда жойнинг, тупроқ-иқлим шароити, тупроқнинг кай даражада шўрланганлиги, малакали кадрларнинг етар-етмаслиги, моддий-техника таъминоти имкониятлари, кўпинча ҳисобга олинмаётир.

Ҳозир сабзавотчилик теплицаларининг кўпида бир йўла лимон, гул, помидор, бодринг ва сабзавот етиштирилмоқда. Ҳолбуки, бу экинларнинг биологик хусусиятлари, ўсиб ривожланиши бир биридан фарқ қилади. Бинобарин, улар турли хил иссиқлик ва намлик талаб қиладилар. Ишлов бериш, шунингдек зараркунанда ҳашоратлар ва касалликларга қарши кураш муддатлари ҳам бир хил эмас. Кўчат етиштириладиган бўлимни, гул ўстириладиган теплицани ва лимонарийларни бир-биридан ажратиб ташлаш лозим.

Область теплица комбинатларида кичик механизация воситалари деярли қўлланилмайди. Колхоз ва совхозлар теплица техникаси учун ўз вақтида буюртмалар бермайдилар. «Узгоскомсельхозтехника» эса бу борада ташаббус кўрсатмаяпти.

Ёпиқ майдонлар ва унинг марказий звеноси бўлган теплица сабзавотчилиги Озиқ-овқат программасини амалга оширишда муносиб роль ўйнаши мумкин ва лозим.

КАДРЛАР ҲАЛ ҚИЛУВЧИ КУЧ

Калинин район партия комитетининг биринчи секретари Р. Қ. ҚАМБАРОВ сабзавотчиликда ички ихтисослаштиришни чуқурлаштириш, ҳосилдорликни ошириш, аҳолини сабзавот маҳсулотлари билан йил давомида узлуксиз таъминлаш соҳасида илғор тажрибаларни ўртоқлашди.

РАЙОН партия комитети, бошланғич партия, совет, комсомол ташкилотлари КПСС аграр сиёсатини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш, ҳимиялаш, механизациялаштириш ҳамда район агросаноат бирлашмаси ишини янада такомиллаштириш каби муҳим масалаларга катта эътибор бермоқдалар. Натижада йилдан-йилга қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ва чорва маҳсулдорлиги ошиб бормоқда. 1982 йилда ҳар гектардан 330 центнердан сабзавот, 190 центнердан картошка ҳосили олинди.

Чорвадорлар ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар. Ҳар бир сигирдан 4151 килограммдан сут, ҳар бир товуқдан 195 донадан тухум олиниб, давлатга гўштга сотилган ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни 574 килограммга, қўйлар вазни 55 килограммга етказилди. Ҳар юз бош сигир ва ғунажин ҳисобига 92 бошдан бузоқ, ҳар юз бош совлиқдан 125 тадан қўзи олишга эришилди.

Районда 100 гектар шартли суғориладиган ер ҳисобига 648 центнер сут етиштирилмоқда ёки ҳар 100 гектар шартли суғориладиган ер майдонига 102 бошдан қорамол, 32 бошдан сигир тўғри келади. Бир гектар озуқабоп экинлар майдонидан 117 центнер озуқа бирлиги олинмоқда.

Бундай кўрсаткичларга эришишда озуқа базасини мустаҳкамлаш, сигирлар зотини яхшилаш, молларни зооветеринария қоидалари асосида озуқлантириб парвариш қилиш, профилактика тадбирларини ўз вақтида ўтказиш ҳал қилувчи роль ўйнамоқда.

Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари, билимдон, ташкилотчи, янгиликка интилувчи, одамлар билан тил топа биладиган кадрларни танлаш ва тарбиялаш масалаларига жиддий эътибор бериб келмоқда. Мавжуд 230 далачилик бригадасидан 172 таси сабзавотчилик ва картошкачилик билан шуғулланади. Бригадирларнинг аксарияти олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассислардир. Улар қишлоқ хўжалиги экинларини экиш ва уларни парваришлашнинг илғор усуллари ва фан ютуқлари асосида иш тутиб, йилдан-йилга яхши натижаларга эришмоқдалар.

Ердан, сувдан, минерал ўғитлардан, шу билан бирга механизациядан унумли фойдаланиш туфайли самарадорлик мунтазам равишда ошмоқда. Ўтган йили ҳар гектар ердан олинган йиллик даромад район бўйича 3576 сўмни ташкил этди. Айрим илғор хўжаликлар 4500—5300 сўмдан даромад олмоқдалар.

Шаҳар аҳолисини йил бўйи узлуксиз сабзавот маҳсулотлари билан тамъминлаш мақсадида капитал ҳамда плёнкали теплицалар майдони кенгайтирилмоқда. Ҳозир у 55 гектар майдонни ташкил этади. Теплицаларда қиш ва баҳор фаслларида 11 минг тоннадан зиёд сабзавот маҳсулотлари етиштирилди.

Бу йил район механизаторлари 12530 тонна галла, 15 минг тонна картошка, 110 минг тонна сабзавот, 6500 тонна мева, 6500 тонна узум, 5250 тонна гўшт, 18500 тонна сут, 73 миллион дона тухум етиштириш мажбуриятини олдилар. Бу юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун қишки-кўкламги агротехника тадбирларини ўз вақтида сифатли ўтказилиб, мўл ҳосилга пухта замин яратиб қўйилди.

УЗУМ КЎПАЯДИ

Паркент районидаги «Паркент» совхоз-заводи директори Қ. САМИЕВ хўжалик коллективининг боғдорчилик ва узумчилик тармоқларини бошқариш маданиятини юксалтириш, ҳосилдорликни ошириш, мева ва узум етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги иш тажрибасини ўртоқлашди.

СОВХОЗДА узум ҳосилдорлигининг пастлиги сабаблари атрофлича ўрганиб чиқилганда гектарларнинг тўлиқ эмаслиги, каторларда кўпдаб токларнинг қуриб қолганлиги маълум бўлди. Мутахассислар аниқ ҳисоблаб чиқиб, жами 160 минг туп ток кўчати етишмаслигини аниқладилар. Бу 120 гектарлик ҳосилдор узумзорга тенг демакдир. Бунинг ўрнини тўлдириш учун кераксиз йўллар йўқотилди, карталарнинг ёқаларидаги бўш ётган ерлар ҳайдалди. Қуриб қолган токлар ўрнига янгилари экилди. Уч йил ичида ана шу ишлар тўла амалга оширилиб, боғ ва токзорлар тартибга келтирилди.

Токларга олиш ишлов бермай, ўз ҳолига ташлаб қўйиш ҳам ҳосилдорликнинг кескин камайиб кетишига олиб келади. Бегона ўтлар кўпайиб кетиб, ток қатор ораларида ҳаво алмашинуви, намнинг бўғланиши нормал бўлмай қолади. Токлар тупроқдаги озуқадан тўла баҳраманд бўлмайди.

Шунинг учун хўжаликда токларни кесишга жиддий эътибор берилади. Хўжалик шароитида ҳосил йиғиштириб олингандан сўнг, яъни 15 сентябрдан бошлаб ток кесишга киришиш йўлга қўйилган. Бу иш билан тажрибали соҳибкорлар шуғулланадилар. Улар узумнинг нави ва ёшига қараб ишлов беришади. Бундан ташқари токзор қиялик ёки текис ерда жойлашганлиги ҳам ҳисобга олинади. Токларни кесиш пайтида 2—3 йиллик навдалар ва кейинчалик уларнинг ўрнини босадиган навдалар сақлаб қолинади. Умуман, ҳар бир токда 200—300 кўз бўлиши таъминланади. Шунингдек, хомток қилиш пайтида қуриб қолган навдалар олиб ташланади.

Токларни кўмиш ҳам муҳим тадбир ҳисобланади. Совхозда бу иш механизация эммасига юклатилган. Қўлланилаётган ана шу агротехник тадбирлар комплекси ўз самарасини беравётир. Кейинги пайтда ҳосилдорлик 20—25 центнер ортиб, совхоз бўйича 80—85 центнерга тўғри келаётир. Агротехник ишловни оби-тобида ўтказаётган илғор бригадаларда эса ҳар гектар токзордан 140—170 центнердан узум ҳосили олинаётир.

МАШҒУЛОТДА Тошкент район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Р. Г. Усмонова, Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз раиси З. Раҳматуллаев, Оҳангарон районидаги Будённий номли совхоз директори Т. Нажимов ўртоқлар сабзавотчиликни ички ихтисослаштиришни чуқурлаштириш, ҳосилдорликни ошириш ва сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, аҳолини йил давомида узлуксиз таъминлаш тажрибалари ҳақида сўзлаб бердилар.

Тошкент район партия комитетининг биринчи секретари Ю. Т. Толипов район хўжаликларида картошкадан юқори ҳосил олиш ва шахсий уруғчилик базасини барпо этиш соҳасидаги тажрибалари билан ўртоқлашди.

Янгийўл районидаги У. Юсупов номли агросаноат бирлашмаси бош директори Ж. Х. Хоназаров ўз нутқини боғдорчилик ва узумчилик маданиятини юксалтириш, ҳосилдорликни ошириш, мева ва узум етиштиришни кўпайтириш юзасидан орттирилган тажрибаларни таҳлил этишга бағишлади.

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ ва ЎзТАГ мухбирлари хабар қиладилар

БЕЗАТУВЧИЛАР МАКТАБИ

● **ТОШКЕНТ шаҳар партия комитети ҳузурида ташкил қилинган кўргазмали агитация бўйича бўлғуси мутахассислар — безатувчилар-рассомлар мактабида биринчи машғулот бўлиб ўтди. Ўзбекистон пойтахтининг турли ташкилотлари, корхоналари ва муассасаларида ишлаётган икки юзга яқин рассом ўқишга киришди. Мактаб фаолияти программасида лекциялар тинглаш, етакчи безатувчи-рассомлар билан суҳбатлар, амалий машғулотлар, тематик экскурсиялар ўтказиш, махсус кинофильмларни кўриш кўзда тутилган.**

ИШЧИЛАР САНЪАТИ КЎРГАЗМАСИ

● «СРЕДАЗКАБЕЛЬ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг маданият саройида бир вақтнинг ўзида бир нечта вернисаж ташкил этилди. Бу ерда маданият саройи ҳузуридаги студиялар ва тўгаракларнинг қатнашчилари — ҳаваскор ҳайкалтарошлар, ёш рассомлар ва каштачилар асарлари виставкаси очилди. Ҳайкалтарошлик асарларининг кўпчилиги меҳнат қаҳрамонлари — новаторлар, социалистик мусобақа илғорларига бағишланган.

Баҳорнинг дастлабки кунларида маданият саройида бундай экспозициялар уюштириш яхши анъана бўлиб қолди.

«ҒУНЧА» ИШ БОШЛАДИ

● **БЕКОБОД районидаги Жданов номли 27-мактабда «Ғунча» кинотеатри ишлай бошлади. Бу ерда мунтазам равишда ўқув, бадиий ҳамда ҳужжатли кинофильмлар намойиш этилмоқда.**

Кейинги ой мобайнида кинотеатрда ҳарбий-ватанпарварлик мавзусидаги фильмлар ҳафталиги ўтказилди. Ёш томошабинлар «Кочубей», «Офицерлар», «Улуғ Ватан уруши» кабн фильмларни зўр қизиқиш билан томоша қилдилар. Ҳар ҳафта сўнгида намойиш этилган фильмларнинг муҳокама қилиниши ўқувчилар билим савиясини мустаҳкамлашда муҳим омил бўлмоқда.

ФОЙДАЛИ... ПАШША

● УСИМЛИКЛАРНИ ҳимоя қилиш Ўрта Осиё институтининг аспиранти Абдуқаҳҳор Қодиров полизларнинг табиий ҳимоячисини, сабзавот зараркунандаси оқ капалак душманини ўзи ишлайдиган муассаса ҳовлисидан топди. Шимолий Америкада тарқалган энкарзия пашшасининг маҳаллий тури ана шу ҳимоячига айланди. Ўзбекистон энкарзияси Шимолий Америка пашшасидан фарқли ўлароқ 40 даражадан юқори ҳароратда ҳам ўзини яхши ҳис қилиб, оқ капалак тухумига кирон келтиради. Сабзавот пишиб етилаётган вақтда теплицага қўйиб юборилган бу пашша зараркунандаларнинг 75 процентини қиради.

Энкарзия тамаки ўсимликларида кўпайтирилади. Тамакини атайлаб ё теплицаларда ёки унга яқин жойда экмоқдалар. Ана шундай экинларнинг бир квадрат метри бир гектар сабзавотзорларни «ҳимоя қилувчи ҳашоратлар» билан таъминлаш имконини беради.

Илгари оқ капалакни қиришда қимматга тушадиган химиявий препаратлардан фойдаланилар эди. Энкарзия пашшаси бу ҳаражатларга барҳам бериш билан бирга, химикатларнинг сабзавотларга, атроф муҳитга таъсирини бартараф этишни ҳам пухта гарантиялайди.

РЕСПУБЛИКАМИЗДА ҲАМЗАХОНЛИК КУНЛАРИ

ХАЛҚ ҚАЛБИДА ЯШАЙДИ

НИЗОМИЙ номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва Республика Ёзувчилар союзи ташаббуси билан ҳамзахонлик кечаси ўтказилди.

Уни Ўзбекистон ССР Маориф министрининг ўринбосари И. С. Мўминов кириш сўзи билан очди. Сўнгра филология фанлари доктори, профессор Л. Қаюмов Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг ўзбек совет-адабиётини ривожлантиришдаги хизматларни таъкидлаб, шоирнинг поэтик маҳоратига оид баъзи бир мисолларни келтирди. Шундан кейин сўзга чиққан Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари С. М. Кароматов, профессор Н. Маллаев, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Туроб Тўла, республика Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, шоир Муҳаммад Али ва бошқалар Ҳамза адабий меросини ўрганиш борасидаги қимматли фикр-мулоҳазаларини ўртага ташладилар.

Сўнгра Ҳ. Ҳ. Ниёзийнинг шеърлари янгради ва драмаларидан парчалар намойиш этилди. Н. К. Крупская номли Тошкент мактабгача тарбия педагогика билим юрти талабалари — Н. Мусаева ва Ж. Алиевалар «Илм ҳақида» ва «Айт», республика рус тили ва адабиёти педагогика институти студенти Д. Нурмуҳамедова «Турсуной марсияси» шеърларини, пойтахтимиздаги 45-ўрта мактаб ўқувчиси М. Носирова «Бой ила хизматчи» драмасидаги Жамила монологини ифодали ўқидилар. Шунингдек, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти музика факультетининг талабаси Ҳ. Тилабова маҳорат билан ижро этган «Ўзбек хотин-қизларига» қўшиғи ва шу институт студенти Т. Абдуллаев ижросидаги «Майсаранинг иши» операсидан Чўпон арияси йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

Д. ҚОДИРОВА.

● Етти йилдирки, Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозда табиат музейи ишлаб турибди. Жамоатчилик асосида ташкил этилган музейга Улуғ Ватан уруши ветерани, табиатшунос Анвар Одилов раҳбарлик қилади. Музейда республикамиз шароитида учрайдиган қуш ва ҳайвонларнинг бой коллекцияси жамланган. Суратда: А. Одилов райондаги 42-мактаб ўқувчилари билан суҳбат ўтказмоқда.

Ф. Қурбонбоев фотоси. (ЎзТАГ).

АГИТБРИГАДА ЧОРВАДОРЛАР ҲУЗУРИДА

● КОММУНИСТИК район маданият уйи қошида ташкил этилган агитбригада коллективи Карл Маркс номли колхоз чорвадорлари ҳузурида бўлишиб, ўзларининг ранг-баранг концерт программаларини намойиш этдилар. «Қўнғирот» вокал-чолғу ансамбли қатнашчиларидан чорвадорлар бешақ мамнун бўлишди. Айниқса, Ботир Назиров, Ҳаким Тўйчиев, Маҳамад Темиров сингари хушовоз хонандалар, Зебо Ёқубова, Саноат Мусаева каби раққосалар ижро этган жозибали қўшиқ ва рақслар томошабинларнинг олқишига сазовор бўлди.

Агитбригада коллективи районнинг бошқа хўжаликларида ҳам ўз санъатларини намойиш этадилар.

СПОРТ

ШАХМАТ

● **ГАРРИ Каспаров жаҳон биринчилиги даъвогарларининг ярим финалига чиқиши учун А. Белявский билан қолган икки ўйинда ярим очко олса кифоя қилади. Бу икки даъвогар ўртасида ўтказилаётган учрашувда ҳисоб 5:3 бўлиб турибди. Г. Каспаров саккизинчи партияда қора доналар билан ўйнаб 47-юришда ғалабага эришди.**

ХОККЕЙ

● **«БИНОКОР» навбатдаги учрашувларини Воронежнинг «Буран» командаси билан ўтказиб, иккала ўйинда ҳам ғолиб чиқди. Биринчи кун 3 : 1 ҳисобида устун келган мезбонлар иккинчи учрашувда йирик 13:3 ҳисобида ғалабага эришдилар.**

ШАШКА

● **ЧИРЧИҚДА ўсмирлар ва қизлар ўртасида халқаро шашка бўйича республика биринчилиги бўлиб ўтди. Тошкентлик Николай Сисоев билан Светлана Логачёвалар биринчи бўлишди.**

КЎКАЛАМЗОРЛАШТИРИШ ОЙЛИГИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

КЎЧА БЎЙЛАБ МИРЗАТЕРАК

Кўклам қуёшидан баҳра олаётган дов-дарахтлар яшил либосга бурканиб, ўлкамиз чиройини очмоқда. Шаҳар ва қишлоқларимизни обод ва кўркам қилаётганлар қаторида Бекобод районидаги Ленин номли колхоз механизаторлари ҳам бор. Бу борада, айниқса, Жумабозор қишлоғи аҳолисини амалга ошираётган ишлари ибратлидир.

Қишлоқ кўчалари бўйларига ҳозиргача 3 минг туп мирзатерак экилди. Кўкаламзорлаштириш ишларига колхоз раисининг маданий-маиший ишлар бўйича ўринбосари Маҳмудхон Жўраев раҳбарлик қилмоқда.

— Бу йил яна 1000 туп ана шундай тез ва тик ўсадиган ниҳол ўтказамиз, — дейди у. — Мевали дарахт, гул кўчатлари экиш ҳам эътиборимиздан четда қолаётгани йўқ.

Муҳтор Мирзаев, Каримқул Усмонов, Аскар Каримбердиев сингари азаматларнинг меҳнатлари туфайли хўжаликдаги мавжуд 26 дала шийпони атрофига 700 туп шафтоли, 500 туп олхўри, 250 туп смородина, 200 туп ёнғоқ, шунча анор, 100 туп кўп йиллик гул кўчатлари ўтказилди. Кўчат экиш билан бирга мавжуд дарахтларни парваришлаш, суғориш шоҳобчаларини тартибга келтириш ишлари ҳам қизғин давом эттирилмоқда.

К. БЕГМОНОВ.

жиноят ва жазо

Мени, багажникка кир, дейишди. Бўйсунмадим. Шунда Мирзаев (кейин билдим исм-фамилияларини) дўқ қилди:

— Сен биринчиси эмас, билиб қўй, ўн тўртинчиси бўласан. Ўлдириб, машинангнинг ўриндиғи билан қўшиб каналга ташлаб юбораман!...

— Ёлвораман, ўлдирманглар, ёлғиз онам учун яшаяпман...

...Маъмур оёқ-қўли боғлиқ, сузолмас эди. Лекин у чўкиб ҳам кетмади — армияда уч йил Тинч океан флотида хизмат қилган, сувда балиқ бўлиб кетарди. Муҳаммад уни ўлди ҳисоблади ва шу заҳоти жуфтакни ростлашди. Бироқ, Маъмур ҳаёт эди, бир неча жойдан пичоқ еган яradор танаси билан ҳаракатланиб, чўкишдан сақланиб, бор кучи билан одамларни ёрдамга чақирди. Ярим кечада гўза сугориб юрган сувчилар етиб келишди...

УЧИНЧИ ВОҚЕА

ИЮЛЬ ойининг охирларида Марғилонга жўнадик. Эрта сахар етиб бордик. Кундузи юриш биз учун хавфли эди. Қувасой даласида макказорга машинани киритиб, ухладик. (Бу машина Рустамнинг бир қариндошиники, зўрлик қилиб уйидан олиб кетишган эди). Кечроқ магазиндан нон ва ширинлик олиб келиб едик.

Муҳаммадали уйига кириб чиқмоқчи эди, уйининг яқинига бордик, лекин киришга юраги дов бермади: ичкарида бизни кутиб ётган милиция ходимлари бўлиши мумкин! Кейин бизникига келдик. Аммо мен ҳам кўчада туриб-туриб, уйга киролмадим. Сўнг Муҳаммадалининг дадасини уйига бордик. Эшик олдида қандайдир одамлар турганини кўриб, қайтдик.

Йўлда учраган Муҳаммаднинг оғайниси Рўзимат Ҳасановнинг машинасида кундузги жойимизга — макказорга етиб келдик. Муҳаммад Рўзиматнинг жемпери, шимини ечиб кийиб олди, кейин узугини суғурди. Кейин, «сизга ишонч йўқ, шу ерга ташлаб кетамиз, машинангизни эртага кўчадан оласиз», деди. Сўнг унинг қўлини боғлади, шамоллаб қолманг, деб машинанинг ёпинғичини тагига солди, кейин оёғини боғлади

Мен нарироқда турагандим, олдига борсам, Рўзимат мук тушиб ётибди... Чуқурга сурib қўйдик. Муҳаммад оқаётган сувда қонли ичларини ювди, мен ҳам юз-қўлимни ювдим. Унинг машинасида Киргилига жўнадик.

ТЎРТИНЧИ ВОҚЕА
(ёки учинчи фожиа)

31 август куни Мирза билан шахмат ўйнаб ўтирардик. (Юракинг ваҳшиёна кўникмасини қаранг — шунча одамни гумдон қилиб, яна бамайлихотир шахмат ўйнаб ўтириш!-I Уларни бу квартирага ҳеч нимадан хабари йўқ таништирди — ёш бир йигитча Маҳмуд олиб келганди, 10—15 кундан бери хоҳлаганда келиб, шунда яшашарди). Муҳаммад келиб, кўчадан битта машина ушлаб Марғилонга бориб келамиз, деди. Кўчага чиқишимиз билан қизил «Жигули»ни тўхтатиб, Луначарский кўчасига элтиб қўйишни сўрадик. Манзилга боргач, Муҳаммад шофёрга олти сўм берди, агар вақти бўлса кутиб туришини, ишимиз тез битишини айтди. Шофёр рози бўлди.

Тезда кайтиб чиқдик. Муҳаммад шофёрни Тошкент халқа йўлида тушириб юбораман, деди.

— Бизга керакли одам йўқ экан, — деди Муҳаммад, — биз бу ерлик эмасмиз, жойнинг номини билмайман-у, у одам қаёққа кетганини биламан, юраверсангиз ўзим айтиб бораман.

«Минвода» ёзилган жойдан ўнгга бурдик. Анча юриб тўхтадик. Биз биттасининг уйига кириб чиққан бўлдик. Иш битмади, кетдик, деди Муҳаммад.

Халқа йўлга чиққач Муҳаммад буйруғи билан шофёр машинани тўхтатди. Муҳаммад калитни суғуриб олди:

— Қаршилигинг бефойда, қимирласангиз отиласиз, орқага ўтинг...

Мен рулга ўтирдим.

— Машинангиз бир соатга керак, кейин қўйиб юборамиз,— деди Муҳаммад,— ҳозирча ишончли бўлиши учун қўлингизни боғлаб қўямиз...

Муҳаммад, ҳозир ўғирликка боришимизни, биз донм 20—30 минг сўм ўғирлашимизни ўзича мақтаниб гапириб борарди. Сўнг «ишимиз олдига юрсин» деб фотиҳа қилдик.

Заправкага кираётганимизда у томонда автоинспектор турарди. Бурманг, деди Муҳаммад. Генерал Петров кўчаси орқали яна халқа йўлга чиқдик...

Тўғрида ГАИ ходимлари турганн учун ўнгга бурдик, Черняевканинг йўлига тушдик. Анча юрганимиздан кейин «чапга буринг» деди. Тор, ўнқир-чўнқир йўлдан икки юз метрча юргандан кейин тўхтадик. Рўпарада катта сув бўйида эски тегирмон бор эди. Муҳаммад шоферни сув бўйига олиб тушди. Багажникдан қоп олиб ерга солди: шу ерда ўтиринг турииг. Кейин Муҳаммад «хафа бўлмайсиз, сизга ишонч йўқ, кўчага чиқиб бировга айтиб қўймаслигингиз учун оёғингизни ҳам боғлаб қўямиз» деди.

...Муҳаммад унга бир неча марта пичоқ уриб, сувга ағдариб юборди...

Келиб, Маҳмудни олдик. Уота-онасини кўриб келишидан хурсанд бўлди. Мен машинани, акамники, дедим. Йиғанга жўнадик. Тезда қайтдик дам.

Машина ҳар донм ҳар жойда турарди: цирк, панорама, «зангори гумбаз» олдиларида...

* * *

Улар — одам қиёфасидаги икки қашқир 1981 йил 4 сентябрга ўтар кечаси Тошкентда, ўша квартирада қўлга тушди жасур милиция ходимлари мардлик ва жасорат билан уларни қўлга олишди. Муҳаммад Мирзаев огоҳлантириб осмонга отилган тўппонча эгасига қўлида пичоқ билан шердек ҳужумга ташланди, лекин мушукдек миёвлаб ер тишлади. Рустам Хожиматов оёғидан яраланиб қулади. Бундан анча илгари Хасан Рўзибоев Фарғонада қўлга олинган эди...

* * *

БИЗ юқорида Рустам Хожиматовнинг ўз қонли қўли билан ёзган «саргузашт»ларини, тўғрироғи, ваҳшиёна жиноий қилмишларини қисқартириб баён этдик. Шу билан унинг рўёбга чиқмай қолган — ўзи ҳақида китоб ёзиш орзусини қисман амалга оширдик, шекилли. Бироқ, бундан унинг кўнгли тўлмайди — чунки, очиқда юрганда ўзи ўйлаганичалик ҳақиқатни — ўзининг «бекиёс баҳодирликлари»ни ёзмаган. Аксинча, жон ширинлик қилиб, бутун айбни М. Мирзаевга агдариб ёзяпти. Гўё ҳамма қотиллик, маразликларни Муҳаммад қилган-у, у фақат ёнида «кузатувчи» бўлиб юрган. Лекин у ўзини оқлашга урингани билан тергов олиб бораётган бир группа малакали, тажрибали юристлар томонидан рад қилиб бўлмайдиган далил-исботлар олдида тили лол эди..

Жамиятимизга тамомила ёт бўлган бундай шахслар қаердан пайдо бўляпти? Улар нега ваҳшийлик, қотиллик кўчасига кириб қолишяпти? Бу саволлар ҳар биримизни қизиқтирмаслиги мумкин эмас.

Ленинградлик тадқиқотчиларнинг аниқлашича, жиноят содир қилаётган ўсмирларнинг аксарияти эр-хотин ажрашган оиладан бўлиб чиқибди: жиноятчи ўсмир ё онасиз, ё отасиз тарбияланган. Муҳаммадали Мирзаев ҳам худди шу тоифадан. У 1958 йилда туғилган. 1976 йил Марғилон шаҳрида ўғирлик қилиб 2 йилга озодликдан маҳрум этилганида ўз қўли билан шундай тушунтириш хати ёзган: «Мен Мирзаев Муҳаммадали, кличкам «Қўён» (17 ёшда лақаб орттирган!) 9-январь кўчасидаги уйга шерикларим билан ўғирликка тушдим. Жун рўмолни бозорда 50 сўмга сотдим». Тўхтанг — у ёлғон ёзяпти. Чунки... рўмолни ўзи эмас, онаси Сейранс Мирзаева сотган, Муҳаммад хатининг давоми: «мен дадам билан тураман, бувим (онам) биз билан турмайдилар, дадам бошқа хотинга ўйланган. Бувимнинг олдига тез-тез бориб тураман...»

Она уни ҳафа қилмаслик учун юбормаган, ҳатто ўғирликларига шерик бўлган, отанинг иши бўлмаган. Оқибатда қаровсиз бола бузилган, саккизинчи синфдача учта мактабда ўқиган...

Ўғирлик учун жазо муддатини ўтаётганда безорилик қилиб яна судланган.

Шундай қилиб, унда одамларга, атроф муҳитга нафрат оиладан бошланган ва жамият учун хавфли шахсга айланиб қолган.

Одамни ўлдириш учун биринкки марта пичоқ тиқиш кифоя. Лекин Муҳаммад ўз оғайниси Рўзимат Ҳасановга 27 марта, Тошкентдаги олий ўқув юртларидан бирининг кафедра мудири (сўнгги воқеа) Э. Собировга 17 марта пичоқ урган. Нега? Ҳаяжонданми? Йўқ! Бу саволга Рустам Хожиматовнинг терговда магнит пленкасига ёзилган гапи жавоб беради:

— Муҳаммад бировни ўлдиришдан олдин қалтирарди, бесаранжом бўларди. Ўлдириб келгандан кейин эса жилмайиб хотиржам бўларди, ҳузур қиларди...

Ҳасан Рўзибоев 1959 йилда туғилган. 1975 йилда (16 ёшда) Тошкентда ўғирлик қилиб қамалган. Марғилонда 1978 йилда қўй ўғирлаб яна уч йилга ҳукм қилинган.

Рустам Хожиматов 1951 йилда туғилган. 1969 йилда (18 ёш!) тўрт йилга, 1974 йилда бир йилга, 1976 йилда икки йил муддатга озодликдан маҳрум этилган. Босқинчилик, ўғирлик ва яна босқинчилик учун!

Унга савол берамиз:

— Нега жиноят кўчасига кириб қолдингиз? Асл сабаби нима? Ёш экансиз, эл қатори тинч, осуда яшашингиз мумкин эди-ку? Ё меҳнатга бўйинингиз ёр бермаганми?

— Тўғри, ёшлигимдан меҳнатга рағбатим йўқ эди. Бироқ, кейин ишга кирган жойимда яхши ишлаб кетишни хоҳлардим, лекин ишлаб кетолмадим: нимадир ёқмасди, ким биландир чиқиша олмасдим...

Жиноят кўчасига киришнинг асосий сабаблари кўп жиҳатдан оилага, мактабга, коллективга ҳам келиб тақаляпти. Айрим ҳудбин, бепарво ўсмирлар одамларга, коллективга мослашолмаяпти, оилада, мактабда, маҳалла-куйда етарли тарбия, кўникма олмаган!.. Уларнинг юриш-туриши, ножўя ҳаттиҳаракати эътибордан четда қолган. Бир марта қамалиб чиққандан кейин эса унинг ички дунёсидаги мана шу кемтик жой—яра, тузалиш ўрнига газак олиб, йилдиз отиб кетаверган... Унинг тарбияси, қайта шакланиши билан дурустроқ шуғулланилмаган.

* * *

Юқоридаги воқеалар қотил жиноятчилар қилган фожианинг бир қисми.

Р. Ҳасановнинг хотини, етим қолган икки гўдакнинг онаси — ёшгина жувон Саёҳатхондан сўрадик:

— Судга нима дейсиз, қандай таклифингиз бор?— дея сўради суд ҳайъати раиси Исмоил Пўлатов.

— Нима дердим, отилсин дейман, йўқ бўлиб кетсин дейман.

Бу гапни у секин, бироқ алам билан, дард билан айтди ва кўзларидан дувиллаб ёш тўкилди...

Рустам эса ҳамма қабиҳликларни ўлиб кетган Муҳаммадга ағдаришга уринаяпти. У жазодан қутулолмасликка ақли етади, лекин энди ёлғон-яшиқ билан айбни енгиллатмоқчи. Жон ширин, яшашни истаяпти..

Бироқ, у ўлдирган ёки ўлдиришда иштирок этган одамлар ҳам яшашни исташарди... Лекин улар бу қотилларнинг қонли чангалида ҳаётдан безакт кўз юмдилар.

Тергов давомида бу газандаларнинг Тошкент областида ҳам худди юқоридаги тахлитда яна бир неча кишининг ёстиғини қуритганлиги исботланди.

«Қўнғир бўрилар»нинг қонли қиссасига хотима ясалди. Тошкент область суди бир неча кун мобайнида бу ишни кўриб чиқди. Газандалар Рустам Хожиматов энг олий жазо отишга, Ҳасан Рўзибоев 15 йил озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинди!.. Муҳаммад Мирзаев эса милиция ходимларига пичоқ билан ташланганида пистолет ўқидан ер тишлаган эди... Уларнинг ҳаёти ҳақиқатан ҳам ваҳший бўрининг қисматига ўхшаб тугади.

Тоҳир ҚЎЗИЕВ,
Ўзбекистон ССР прокуратурасининг терговчиси, адлия кичик маслаҳатчиси

Учқун ҚУРБОНОВ,
Тошкент область суди раисининг ўринбосари.

Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

Реклама ва эълонлар

КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР ВА ЧОРВАЧИЛИК КОМПЛЕКСЛАРИ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ ЧОРВАЧИЛИККА ОИД ҚУЙИДАГИ ФИЛЬМЛАРГА ЭГА

«ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ҲАЙВОНЛАРИНИ СУНЪИЙ ҚОЧИРИШ» КИНОКУРСИ:

I БЎЛИМ. «Зотли буқаларни сақлаш».
II БЎЛИМ. «Зотли буқаларни боқиш».
III БЎЛИМ. «Зотли буқалардан фойдаланиш».
IV БЎЛИМ. «Уруғларни баҳолаш ва суюлтириш».
V БЎЛИМ. «Буқалар уруғини музлатиш».
VI БЎЛИМ. «Суюқ азот билан ишлашнинг асосий хавфсизлик қоидалари».
VII БЎЛИМ. «Буқалар уруғини транспортировка қилиш».
VIII БЎЛИМ. «Сигирларни сунъий қочириш пунктларини қуриш ва жиҳозлашдаги асосий талаблар».
IX БЎЛИМ. «Сигирлар ва ғунажинларни қочириш вақти».
X БЎЛИМ. «Сигирлар ва ғунажинларни сунъий қочириш усуллари».
XI БЎЛИМ. «Сигирлар ва ғунажинларни сунъий қочириш усуллари».
XII БЎЛИМ. «Бўғозликни дастлабки диагностика қилиш пунктида ҳисоб ва иш юритиш».
XIII БЎЛИМ. «Уруғочи чўчқаларни сунъий қочиришни ташкил этиш принциплари, эркак чўчқаларни сақлаш ва боқиш».
XIV БЎЛИМ. «Зотли эркак чўчқаларни текшириш ва улардан фойдаланиш».
XV БЎЛИМ. «Уруғларни баҳолаш ва суюқлаштириш, асраш ва транспортировка қилиш, асбобларни тайёрлаш».
XVI БЎЛИМ. «Чўчқаларни сунъий қочириш».
XVII БЎЛИМ. «Уруғочи қўйларни сунъий қочиришни ташкил этиш принциплари».
XVIII БЎЛИМ. «Зотли қўчқорларни сақлаш ва боқиш».
XIX БЎЛИМ. «Зотли қўчқорлардан фойдаланиш, Лаборатория иши».
XX БЎЛИМ. «Уруғочи қўйларни сунъий қочириш технологияси».
XIV БЎЛИМ. «Баҳо ва сифат». «Айгирлар уруғига лабораторияда ишлов бериш, уларни музлатиш».
XV БЎЛИМ. «Биялярни сунъий қочириш».
«Чорва ва сутни марказлаштирилган тартибда ташиш».
«Қимматли озуқа экини — серго (энг қадимий экинлардан бири)».
«Олимлар — чорвачиликка». 1-фильм. (Озуқа базасини мустаҳкамлаш тўғрисида).
«Буқачаларни тезкорлик билан боқиш».
«Чорвачиликни индустрлаштиришдаги ҳамкорлик».
«Ўрам қилинган пичан ва похол».
«Озуқа брикетларини тайёрлашнинг замонавий техникаси».
«Оқ буқача ҳақида» (чорвачилик комплекси ҳақида).
«Озиқ-овқат чиқиндилари — чорвачиликка».
«Хўжаликлараро майдончаларда мол гўштни етиштириш».
«Сутгириладиган ерларда озуқа етиштириш».
«Дона-дона ва брикет қилинган озуқа ишлаб чиқариш».
«Сут дарёлари ҳақида жиддий табассум билан».
«Маккажўхорини қайта экиш».
«Брикет озуқалар олиш учун мўлжалланган асбоб-ускуналар».
«Озуқани пресслаш ускуналари».
«Йирик чорва моллари ёш наслларини хўжаликлараро корхоналарда бўрдоқига боқиш».
«Подмосковье яйловларида».
«Чўчқа болаларн олиш технологиясида янгилик».
«Янги технология — барча фермаларга».
«Озуқа ишлаб чиқаришда механизация».
«Механизациядаги асосий йўналиш».
«Қўйчилик фермасида ишларни механизациялаш».
«СССРда сутчилик саноати».
«Йирик чорва моллари лейкозлари».
«Чўчқаларни парвариш қилиш машиналари комплекти».
«Озуқа конвейери».
«Ҳува эксперименти (парвариш қилиш, бош сонини кўпайтириш).
«КПКУ-75 озуқа экинларини ўриш комбайни».
«Фойда коэффициенти (олимларнинг озуқа проблемаси устидаги ишлари)».
«Қўйчилик учун мўлжалланган машиналар комплекси».
«Чорвачилик учун кадрлар».
«Маккажўхори ва машиналар».
«Саноат асосида озуқа ишлаб чиқариш».
«Озуқа ишлаб чиқаришни интенсивлаш».
«Сутнинг юқори сифати учун».
«Тайёрловчилар чорва ва сутни фермада қабул қилади».
«УДЕ елочкаси (қўшимча аппаратура)».
«Чорвачиликда наслчилик».
«Муҳим иш (мустаҳкам озуқа базасини яратиш)».
«Наслчилик чорвачилиги кўргазмаси».
«Биологлар изланишмоқда (полизчилик, чорвачилик)».
«Чорвачилик учун антибиотиклар».
«Сигирларга акушерлик ёрдами».
«Автоматлаштирилган мураккаб цехлар».
«Қишлоқ хўжалик техникаси ферма ва комплекслар хизматида».
«Чорвачиликда Ставрополь тажрибаси».
«Стратегия ва резервлар» (озуқа сифатини яхшилаш).
«Оқсилли озуқа ишлаб чиқариш».
«Дағал хашакни молларга бериш учун тайёрлаш».
«Иккиламчи сут ҳом ашёсини саноатда қайта ишлаш».
«Чўчқаларнинг Латвия оқ зотлари».
«Қўйлар учун харид нархларини белгилаш».
«Закуска ва фабрика чўчқаси ҳақида».
«Очиқ майдончада мол гўшти етиштириш».
«Ностандарт стандарт моллар».
«Фойда коэффициенти» (Латвия олимларининг юқори сифатли озуқа проблемаси устидаги ишлари).
«Тоза сут учун».
«Қўнғир «латвиялик» бугун ва эртага».
«Дона-дона озуқа».
«Озуқа грануляторлари».
«Тоғ корридели — қўйларнинг сермаҳсул тоғ группалари».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Горнчилар, қаердасиз!». 10.25 — Мультфильм. 10.35 — «Ватангадолар». Бадиий фильм. 2-серия. 12.10 ва 15.00 — Янгиликлар 15.20 — Илмий оммабоп фильмлар. 16.00 — «Рус тили». 16.30 — «Сибирдаги бир колхозда». 16.45 — «Ирландия»: «Зумрад орол ташвишлари». 17.15 — Концерт залида — мактаб ўқувчилари. 18.00 — «Шахмат мактаби». 18.30 — «Миллионлар ленинча университети». 19.00 — «Расмларда қуёш акси бор». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Балет артистларининг концерти. 20.00 — Футбол бўйича Европа чемпионлари кубоги. 21.30 — «Время». 22.00 — Хоккей бўйича СССР чемпионати. 22.20 — «Дунё воқеалари».

УзТВ-I. 11.30 — «Очиқ денгизда». Телевизион ҳужжатли фильм. 11.45 — «Китоб бизнинг дўстимиз». 12.30 — Зоология. 18.00 — «Янги эртак». Мультфильм. 18.15 — Тошкентнинг 2000 йиллигига. 18.50 — КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 й.) Пленуми қарорлари — ҳаётга! 19.20 — Врач суҳбати. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — С. Айний номидаги Самарқанд Давлат Педагогика институти студентларининг чиқиши. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Чет эл эстрадаси артистларининг концерти. 21.30 — «Время». 22.00 — «Пахтакорларнинг баҳорги юмушлари». 22.20 — Экранда — кинокомедия. «Қиз ўғирлаш». 23.45 — Янгиликлар.

УзТВ-II. 18.15 — «Ҳайдовчи Зверевнинг биринчи қоидаси». Телевизион фильм. 18.45 — Назарий механика. 19.45 — Реклама. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ўқитувчилар учун консультация. 20.50—«Бобомнинг боғи». Телевизион фильм. 21.00 — «Озиқ-овқат программаси амалда». 21.30 — МТ-II.

Бош газетанинг 16 март сонида.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41. | Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; адабиёт ва санъат—325787; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. 01855. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1562. 14